

KIADJA: A „MOSOLYGÓ GYERMEKARCOK” ALAPÍTVÁNY

O
v
i
ú
j
s
á
g

2006-2007

TARTALOM

ОВI-INFO

- ✧ **Döntsön a mi javunkra** 3
- ✧ **Intézményünk csoportjainak névsora** 4
- ✧ **SZMK névsor** 6

AKTUALITÁSOK

- ✧ **Házirend** 7

ESEMÉNYNAPTÁR

- ✧ **Nagyszülők napja az oviban** 14
- ✧ **Óvodai élményem** 15
- ✧ **Gondolatok egy találkozó kapcsán** 15
- ✧ **Mesés nagymamák és nagypapák** 17

LÉLEKTAN

- ✧ **Gyermei hazugságok** 18
- ✧ **Gyermekeink és a válás** 20
- ✧ **Szorongást okoz a titkolózás** 20
- ✧ **Mit tanulunk anyukánktól** 21
- ✧ **Lelkiismeret születik** 21

EGÉSZSÉG

- ✧ **Egészséges életmód-egészséges környezet** 22
- ✧ **Náthából gyulladás** 23

FIGYELEMFELHÍVÓ

- ✧ **Könnyű léptek titkai** 24

TARKABARKA

- ✧ **Gerinces embereket neveljünk! -beszélgetés a gyógytornászunkkal.** 25
- ✧ **Segítség a gerincnek.** 26

VELÜNK TÖRTÉNT

- ✧ **A kovács műhelyében** 27
- ✧ **Beköszöntött az ősz a Ferencszállási óvodába is** 27

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

- ✧ **Rajz versenyen nyertek** 28
- ✧ **Ovi-tornásaink győzelme** 28

TERMÉSZET LESEN

- ✧ Szárnyaló ötletek, avagy mikor kezdjük el a madáretetést? 28

VÁLASZOLUNK ROVAT

29

ŐK MONDTÁK

30

HOROSZKÓP

- ✧ Gyermekünk sorsa a számok tükrében 30

KISÜTÖTTÜK

- ✧ Kókuszos csokis keksz 32

GYERMEKSAROK

- ✧ Mikulás bácsi csizmája 32
✧ Hapcimanó 33
✧ A cinkeházikó 34
✧ Erdei kalács 35

SZABADIDŐ

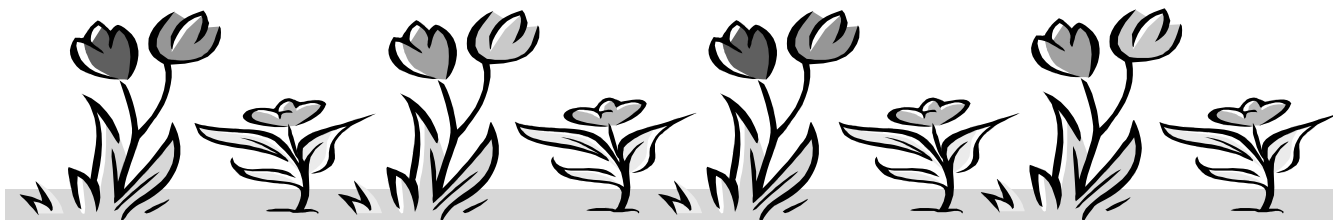
- ✧ Meséljünk a gyerekeknek! 36

MELLÉKLETEK

37

Címlaprajz:	„Nagymamám és én” Flórián Csilla (Delfin csoport)
Az óvoda címe:	6775 Kiszombor József A. u. 19
Telefon/fax szám:	62/ 297-063
E-mail:	kzovoda@sasip.hu
Az óvoda vezetője:	Börcsökné Balázs Márta
A tagóvodák vezetői:	Rutainé Matuszka Katalin (Ferencszállás) Kovácsné Pásztor Katalin (Klárafalva)
Az óvoda orvosa:	Dr. Kiss Katalin
Szakmai munkaközösség vezető:	Süliné Horváth Gabriella
Gyermek és ifj. védelmi felelős:	Szűcsné Ponyecz Mária
Minőségi munkacsoport vezető:	Szűcsné Ponyecz Mária
Alapítvány kuratórium elnöke:	Harkai Józsefné
Szülői munkaközösség elnöke:	Mandákné Vas Szilvia
Oviújság szerkesztője:	Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna és Németh Jánosné

BEKÖSZÖNTŐ

Szeretettel köszöntök minden OVI-ÚJSÁG olvasót!

Úgy gondolom, ismét egy tartalmas évet tudhatunk magunk mögött, aminek Önök is, Ti is részesei voltatok. Ki szülőként, nagyszülőként, esetleg vendéglátóként, vagy csak szemlélődőként, kísérőként.

Minden évben, ahogyan megszokhatták már, egy-egy jeles napot kiemelek az ESEMÉNYNAPTÁRUNKBÓL, melyről bővebben olvashatnak. A 2004-es lapban a Vendéglátásról, a 2005-ös számban a farsangról adtunk történeteket, beszámolókat. Idén a Nagyszülős délelőttöt emelném ki, amely már 4. éve nagy sikerrel működik, minden év októberében.

Itt szeretném megköszönni azoknak, akik kedves, szellemes írásaikkal, ötleteikkel, észrevételeikkel gazdagították újságunkat, melyeket továbbra is szívesen fogadunk.

Mindenkinek sikeres tanévet, tartalmas együtt működést, az újsághoz jó olvasgatást kívánok:

Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna

OVI-INFO

DÖNTSÖN A MI JAVUNKRA!

Nagy örömünkre szolgál, hogy 4. éve van lehetősége óvodánk alapítványának, az adók 1%-ának fogadására.

Ennek segítségével, új eszközöket, játékokat vásárolhatunk, pályázatokon vehetünk részt, melyet megnyerve bővíthetjük eszköztárunkat, a tehetséggondozást is tudjuk ebből a forrásból finanszírozni. Például; a pályázatok nevezési díját, a pályázaton résztvevő gyermekek és a hátrányos helyzetű családok gyermekeinek utazási költségeit ebből fizettük, madáretetőket, távcsöveket, nagyítókat vásároltunk „madárbarát óvoda” -ként. Ezért szeretnénk arra kérni önöket, hogy továbbra is támogassák alapítványunkat.

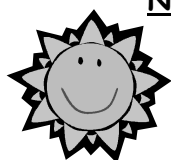
Kérjük így töltse ki az APEH nyomtatványcsomagjában található rendelkező nyilatkozatot!

A kedvezményezett adószáma:

18465954-1-06

A kedvezményezett neve:

„Mosolygó gyermekarcok” Alapítvány

NAPSUGÁR MINICSOPORT

Vezeti: Benák Gabriella
Süli Katalin
Matuszka Istvánné

1. Badics Anna Sára
2. Balla István
3. Balla Szimonetta Viktória
4. Benkő Gábor
5. Csonka Soma Dominik
6. Dávid Dóra Ivone
7. Farkas Viktória Laura
8. Fodor Dániel
9. Gazsi Noel
10. Horváth Brigitta Georgina
11. Horváth Gábor
12. Horváth Mónika
13. Jankó Dominik
14. Kohányi Attila
15. Majoros Zoltán
16. Mandák Botond Koppány
17. Maróthi Roland
18. Nemes Patrik Szilárd
19. Pásztor Anett
20. Pipic Dorka
21. Rózsa Krisztián
22. Sárkány Barbara
23. Szűcs Virág Katalin
24. Túri Tamás

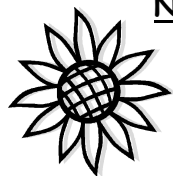
9. Fodor Dominik
10. Hatvani Rinaldó
11. Hegyi Raul Illés
12. Kórácz Tamás
13. Mihályi Dávid Farkas
14. Nagy Levente
15. Ördög József
16. Petrik Réka
17. Restás Mihály
18. Szabó Viktória Magdolna
19. Szilvási Zsolt
20. Tóth Ágota
21. Turányi Judit Alexandra

MICIMACKÓ KIS CSOPORT

Vezeti: Németh Angéla
Szabó Zoltánné
Kovács Ilona

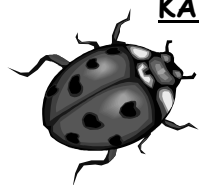
1. Balázs Luca
2. Baranyi Tamás
3. Baranyi-Nagy Brenda
4. Benyó Annamária
5. Bokor Amanda
6. Boldizsár Barna
7. Dinka Viktória Livia
8. Gecse Nelli
9. Havasi Dzszenifer
10. Horváth Bernadett Helga
11. Kasza Diána
12. Kis Bence Róbert
13. Kohajda Balázs
14. Kollár Klaudia
15. Kolompár Márk
16. Lele Bernadett
17. Márki Barbara Éva
18. Molnár Brigitta Gabriella
19. Panyor Zsombor
20. Pap Lolita
21. Pap Zoé
22. Szeredi Soma
23. Tenczer Franciska Ilona
24. Váradi Vivien Anita
25. Varga Eszter Enikő

NAPRAFORGÓ KIS CSOPORT

Vezeti: Simor Gáborné
Törökné Jani Edit
Kovács Sándorné

1. Balla Márk Máté
2. Baka Alexandra Emese
3. Bandor Mónika Éva
4. Baranyi Benjamin István
5. Benkő Bernadett
6. Budai Kristóf Ádám
7. Dancsi Péter Ferenc
8. Farkas Dorián Péter

KATICA KÖZÉPSŐ CSOPORT

Vezeti: Imre Mátyásné
Pásztor Miklósné
Dávid Mihályné

1. Bajusz Olivér
2. Czavalinga Anett Nikolett
3. Czavalinga Csilla
4. Cseh Dániel
5. Csikós Anna
6. Daróczi Henrietta
7. Fazekas Gábor Richárd
8. Halál Gabriella
9. Hegedűs Lili
10. Juhász Balázs
11. Juhász Barbara
12. Kenyeres Balázs
13. Kis Dávid Márk
14. Kiss Bernadett Regina
15. Maróthi Nikoletta Katalin
16. Molnár Ágnes Gizella
17. Németh Csaba
18. Pócos Virág Szkilla
19. Rácz Benjámin
20. Sárközi Fanni Zsóka
21. Süli Panna Dorka
22. Szabó Béla
23. Tóth Nikoletta

13. Kerekes Márk
14. Kis Alexa Kitti
15. Kovács Márk
16. Nacs Lora Hanna
17. Nagy Gyula Máté
18. Rózsa Norbert
19. Tóth Boglárka
20. Turányi Klaudia
21. Varga Pál
22. Vas Gábor

DELFIN NAGY CSOPORT

Vezeti: Bábelné Miskolczy Zsuzsanna
Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna
Csóti Jánosné

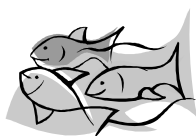

1. András Richard
2. Balogh Molli Magdolna
3. Barna László
4. Csanádi Norbert
5. Csapó Boglárka
6. Flórián Csilla
7. Forrai Dániel
8. Horváth Norbert Robin
9. Kerekes Sándor Márk
10. Kis Angéla
11. Klonka Szabolcs
12. Matuszka Eszter Anna
13. Nemes Dávid Krisztián
14. Petrovics Dániel
15. Petrovics Gábor Szabolcs
16. Polgár Rebeka
17. Rózsa Márk
18. Szabó Izabella
19. Szabó Márkó József
20. Tóth Sándor

FICÁNKA KÖZÉPSŐ CSOPORT

Vezeti: Szűcsné Ponyecz Mária
Süliné Horváth Gabriella
Becsei Györgyné

1. Apró Zsanett
2. Bacsó Bendegúz
3. Bali Roland
4. Balla Noémi
5. Baranyi Fanni
6. Csuha András
7. Farkas Dávid
8. Farkas Dominik
9. Fehér Vivien
10. Horváth Nándor
11. Jójárt Anita Írisz
12. Juhász Bence

BAJNOK NAGY CSOPORT

Vezeti: Haklikné Balázs Ildikó
Dávid Mihályné
Gera Ferencné

1. Adonyi Norbert
2. Baka Barbara Nikoletta
3. Balázs László Péter

4. Baranyi János Sándor
5. Baranyi Lili Bianka
6. Baranyi Luca Zsuzsanna
7. Baranyi Norbert
8. Gara Zoltán
9. Jankó Dániel
10. Kakuszi Kitti Renáta
11. Kolompár Tamás Richard
12. Kórácz Imre István
13. Mandák Róbert
14. Maróthi Viktória
15. Molnár Zoltán Magor
16. Prónai Petra
17. Prónai Szimonetta
18. Restás Tamás Miklós
19. Sági Alex
20. Szabó Renáta
21. Szépe Martin Szabolcs
22. Vecsei Vanessza Vivien
23. Vízahányó-Gyömörei Solt

8. Juhász-Nagy Anett
9. Bernáth Richard
10. Gárgyán János
11. Bucsa István
12. Dénes Eliza
13. Chikán Lili
14. Bernáth Csaba
15. Gárgyán Fanni
16. Fáy Melinda
17. Mészáros Tibor
18. Leoranu Alexandra

KLÁRAFALVAI CSOPORT

Vezeti: Kovácsné Pásztor Katalin
Gazsó Mihályné

FERENCZÁLLÁSI CSOPORT

Vezeti: Rutainé Matuszka Katalin
Geczóné Kis Katalin

1. Bernáth Alex
2. Dudás Adrienn
3. Fáy Viktória
4. Al-Jordi Lorina
5. Fekete Fruzsina
6. Kemény Tamás
7. Dinnyés Noémi

1. Iványi Nóra
2. Kiss Dzsenifer
3. Bernáth Laura
4. Bernáth Szabolcs
5. Schmidt Norbert
6. Berta Brigitta
7. Fekete András
8. Kócsó Richárd
9. Figura Ildikó
10. Bogáromi Richárd
11. Pápai Laura
12. Fűrge Olívia
13. Eberhart Anna
14. Dinka Boglárka
15. Hunyi Bálint

SZMK névsora

DELFIN NAGYCSOPORT

Koska Tímea

Furulyás Józsefné

Csanádiné Prónai Katalin

BAJNOK NAGYCSOPORT

Dr. Furulyás Zsuzsanna

Prónai Istvánné

Mandákné Vas Szilvia

FICÁNKA KÖZÉPSŐ CSOPORT

Kerekesné Mészáros Edit

Nacsa Erika

Nagy Gyuláné Lajos Mónika

KATICA KÖZÉPSŐ CSOPORT

Lovász Edit

Vígh Ibolya

Némethné Kiss Ildikó

MICOMACKO KISCSOPORT

Gecséné Kovács Katalin

Baranyi Jánosné

Tenczerné Kasza Mária

NAPRAFORGÓ KISCSOPORT

Tóth Zsuzsanna

Tóthné Kádár Gabriella

Petrikné Simon Erzsébet

NAPSUGÁR MINICSOPORT

Erdélyi Irén

Balla Istvánné

Horváth Zoltánné

FERENCSEÁLLÁSI CSOPORT

Keményné Balogh Ágnes

Juhász-Nagy Gáborné

Fáriné Gera Mária

KLÁRAFALVAI CSOPORT

Iványi Róbertné

Berta László

Fekete Gabriella

AKTUALITÁSOK

HÁZIREND

-kivonat-

A házirendet a székhelyóvoda és a tagóvodák minden dolgozójának és az intézménnyel kapcsolatban álló valamennyi gyermeknek és szülőnek/gondviselőnek be kell tartani az alábbiak szerint.

1 A házirend szabályozási köre.

A házirend területi hatálya az óvodai életre terjed ki. (az intézménybe érkezéstől az onnan való távozásig) Az intézmény területén, az óvoda által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó óvodai rendezvényekre, valamint óvodán kívüli programokra, kirándulásokra.

A házirend személyi hatálya az óvodás gyermekre, a pedagógusra, az intézmény más alkalmazottaira és a szülőre terjed ki, aki a gyermek törvényes képviselőjeként gyakorol jogokat, illetve teljesít kötelezettségeket.

A házirend időbeli hatálya a házirend kihirdetésének napjától a házirendben vagy más magasabb szintű jogszabályban meghatározott időpontig terjed.

A gyermek jogai

- Képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.
- Személyiségi jogait, így különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, cselekvési szabadságát, családi életéhez való jogát az óvoda tiszteletben tartsa, e jogának gyakorlása azonban nem korlátozhat másokat e jogainak érvényesítésében, továbbá nem veszélyeztetheti a saját és társai, a nevelési-oktatási intézmény alkalmazottainak egészségét, testi épségét, illetve a művelődéshez való jog érvényesítéséhez szükséges feltételek megteremtését, fenntartását.
- Állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban –különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban– részesüljön, s életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért.
- A gyermek joga, hogy a nevelési-oktatási intézményben, családjá anyagi helyzetétől függően, kérelmére ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésben részesüljön, vagy engedélyt kapjon a fizetési kötelezettség teljesítésének halasztására vagy részletekben való fizetésre.

A szülő joga

- A szülőt megilleti a nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga. Gyermeke adottságainak, képességeinek érdeklődésének, saját vallási, illetve világnézeti meggyőződésének, nemzeti vagy etnikai hovatartozásának megfelelően választhat óvodát.
- Jogában áll igényelni az óvoda nevelési programjában és tevékenységében a tájékoztatást, hogy az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítsék, továbbá, hogy az állami, önkormányzati intézményben a hit- és vallásoktatást lehetővé tegyék.
- A szülő joga különösen, hogy megismerje az óvoda pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról.
- Gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.
- Az óvoda által meghatározott feltételek mellett kérje, hogy gyermeke a nem kötelező foglalkozásokat igénybe vehesse.
- Az óvodavezető vagy a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon.

– Kezdeményezze a szülői szervezet létrehozását és közreműködjön annak tevékenységében, személyesen vagy képviselői útján részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában, az intézmény irányításában.

A szülők kötelessége

– Gondoskodjon gyermeke testi, értelmi érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről. Az óvodai nevelés szülői közreműködés nélkül nehezen tud érvényesülni.

– Biztosítsa gyermeke óvodai nevelésben való részvételét. Köteles beírni gyermekét abban az évben, amelyben az ötödik életévét betölti, hogy legalább napi négy órát óvodába járjon.

– Kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, gondoskodjék arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit és adjon meg ehhez minden elvárható segítséget

– Tartson rendszeres kapcsolatot a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal.

– Segítse elő gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az óvoda rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.

– Tegye meg a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében.

– Tartsa tiszteltben az óvoda vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait.

A szülői szervezet

A szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében szülői szervezetet hozhatnak létre.

– A szülői szervezet dönt saját működési rendjéről, munkatervének elfogadásáról, tisztségviselőinek megválasztásáról.

– Figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét. Megállapításairól tájékoztatja a nevelőtestületet és a fenntartót. A gyermekek nagyobb csoportját (30%) érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet az óvodavezetőjétől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletein.

A pedagógus kötelessége

– Alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása.

– Kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermek testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről

– Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, sajátos nevelési igényét, segítse a gyermek képességének, tehetségének kibontakozását, illetve a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermekfelzárkózását társaihoz.

– A gyermekek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket adja át, és győződjön meg ezek elsajátításáról; ha észleli, hogy a gyermek balesetet szenved, vagy ennek a veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket tegye meg.

– Közreműködjön a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

– A szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek

– A gyermekek, szülők emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteltben.

Óvodai felvétel, átvétel rendje:

Az óvodai felvétel időpontja minden év április eleje. A felvétel időpontjáról és az ahhoz szükséges okmányokról időben kiértesítjük a szülőket. A felvételt nyert gyermekek rendszeresen látogathatják az óvodát, a távolmaradást a szülő vagy az orvos igazolhatja.

Az óvodánkba felvett gyermeket nyilván tartjuk. Ha a gyermek óvodát változtat, további nyilvántartása írásos értesítésünk alapján, az átvevő óvoda feladata. Töröljük az óvodások nyilvántartásából azt a gyermeket, akinek ellátása ily módon megszűnt.

Csak azokért a gyermekekért tudunk felelősséget vállalni, akiket szüleik, gondviselőik, vagy az általuk megbízott ismerősök személyesen átadnak a gyermeket nevelő óvodai dolgozóknak (nem elég csak beküldeni az ajtón a gyermeket!) Az egyedül érkező és távozó óvodásokat csak a szülő írásos felelősségvállalása ellenében fogadjuk, vagy engedjük egyedül haza. Kapcsolattartási tiltást, és a gyermek kiadásának korlátozásait csak érvényes gyámügyi határozatokkal, írásbeli megegyezésekkel tudunk érvényesíteni, ellenkező esetben az óvodának nem áll jogában a gyermeket kikérő szülő elé akadályt gördíteni.

Felvételi körzet

A kötelező felvételt biztosító óvoda választása a szülő részére nem kötelező. A szülő intézményválasztása alkotmányos jog, amely jogán minden szülő eldöntheti, hogy gyermekét melyik óvodába írta be. A választott óvoda azonban nem köteles felvenni a hozzá máshonnan jelentkezőket, mert elsőbbséget kell élvezzenek, az adott óvoda körzetében élő gyermekek.

Az illetékes önkormányzat által rendelkezésre bocsátott óvoda nem tagadhatja meg annak a gyermeknek a felvételét, aki a törvény rendelkezései alapján köteles óvodába járni, amennyiben lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található.

2 A nevelési év rendje

Az óvodai tanév szeptember. 1-től augusztus. 31-ig tart

Az oktatási év szeptember. 1-től május. 31-ig tart

A nyári nyitva tartás rendje

Június. 1-től augusztus. 31-ig nyári élet szerint működik az óvoda.

A takarítási szünet általában két hétig tart, rendkívüli esetben 3 hétig. Erről a szülőket legkésőbb február 15-ig értesítjük.

Nevelésnélküli napok felhasználásának elvei

Összesen 5 nevelésnélküli nappal rendelkezünk a nevelési év során, melyeket szorgalmi időben továbbképzésekre, nevelési értekezletek tartására, pedagógiai konferenciákra való részvételekre, szakmai kirándulásokra és tapasztalatszerzésekre fordítunk.

Szünetekben a tanévnyitó és a tanévzáró értekezletekre vesszük igénybe.

A nevelésnélküli napok időpontjáról legalább egy héttel előbb kiértesítjük a szülőket.

3. Az óvoda napi, heti nyitvatartási rendje

Nyitva tartás:

Kiszomboron; egész éven át hétfőtől péntekig 6 órától 16.30-ig óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, **Ferencszálláson** és **Klárafalván;** hétfőtől péntekig 7-től 16.00 óráig.

Ügyelet Kiszomboron: A dolgozó szülők gyermekeinek ügyeletet tartunk nyitástól 8 óráig, valamint 16 órától az óvoda zárásáig, ekkor a gyermekek nem a saját csoportjukban, hanem egy gyülekező helyen, összevontan más pedagógus felügyelete alatt vannak.

4. A beiskolázás óvodai feladatainak szabályai, eljárás rendje

A tankötelezettség beálltához két együttesen meglévő feltételre van szükség:

- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérése
- és a meghatározott életkor.

A tankötelezettség megkezdése eltérő időpontban történhet, ezért az óvodai nevelés szakasza is eltérően alakulhat az egyes gyermekeknél.

Minden év februárjában nyíltnapokon vehetnek részt a nagycsoportos gyermekek szülei és a leendő elsőosztályos tanítók.

Az iskolakészültség állapotáról a csoportvezető óvodapedagógus a gyermekek egyéni megfigyelései és a Kelemen-féle mérőeszközök eredményei, a gyermek rajzok fejlettsége és a gyermek egyéb megnyilvánulásai alapján márciusban szakvéleményt állít ki. Nem egyértelmű helyzetben a gyermekekkel elvégzik a GMP tesztet, az erre jogosítványt szerzett óvodapedagógusok.

Az óvoda orvosa májusban végzi a tanköteles korba lépő gyermekek orvosi vizsgálatát és a gyermekek egészségügyi törzslapjába rögzíti a vizsgálat eredményét.

(iskolaérett –v.- korrekciós osztályba utalva –v.- egy évhalasztást kapott –v.- kisegítő iskolába utalva)

Ha vitás, hogy a gyermek elérte-e az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, a tanulási képességet vizsgáló szakértő bizottságnak kell állást foglalnia ebben a kérdésben.

Az óvodai szakvélemény átvétele és az iskolába történő beiratkozást megelőzően a szülők szándéknyilatkozat írnak alá, arról hogy melyik iskolába íratják a gyermeküket, vagy még egy évig az óvodában kívánják hagyni.

5. A gyermekekre vonatkozó védő-óvó rendszabályok

Vigyázzanak maguk és társaik testi épségére, helyes mintaadással a durva, agresszív magatartás, rongálás megakadályozása.

Ismerjék meg a csoport szokásrendjét, a társaikhoz és a felnőttekhez való alkalmazkodást, a közösségi élet szabályait.

A játékokat rendeltetésszerűen használják, az apró tárgyakat ne vegyék szájba, ne dugják fülükbe, orrukba. Törött, sérült eszköz ne kerüljön kezük ügyébe, adják át a felnőtteknek. Az eszközök helyes használatára meg kell tanítani a gyermekeket, ne hadonásszanak vele, vigyázzanak egymás és a saját testi épségükre.

Ne játszanak a villanykapcsolóval, a villamos készülékeket csak a felnőttek használhatják. Felügyelet nélkül nem működhet elektromos készülék a gyermekek közelében.

A tornaszobában különösen fontos a kapott utasítások maradéktalan betartása. A portalanított teremben csak ép és biztonságos eszközök, tornaszerek használhatók a felnőttek jelenlétében. A mozgás öröme, felfokozott aktivitásuk sem engedheti, hogy vakmerősködjének, egymást meglökjék. A tornaszoba rendjét a nevelési év elején meghatározottak alapján, az arra kijelölt időpontban látogathatják a csoportok délelőtt, délután viszont az óvónők szóbeli megegyezése alapján egyeztetjük, az előírt védő-óvó előírások betartásával. A teljes biztonság érdekében a tornaszoba ajtaját használat után a csoportvezető pedagógus köteles retesszel bezárni.

Az udvaron minden veszélyes játékszernél felnőtt felügyelete mellett, a szokásoknak megfelelően játszanak. A gyermek nem szaladhat ki az utcára, ha szülő jön érte. Az óvoda bejáratú kapuja mindig legyen zárva, amíg a gyerekek az udvaron tartózkodnak.

Csúszós időben a lépcsőket, járdákat homokkal le kell szórni a baleset megelőzése érdekében. A befagyott tó jegén csúszkálni veszélyes, csoportokkal ne menjünk oda. Megfelelő meleg ruhában, kifogástalan állapotban lévő szánkót használva lehet csak szánkózni. Közutakat csúszkálásra, szánkózásra igénybe venni tilos.

A jól begyakorolt közlekedési szabályokat mindig be kell tartaniuk. Felnőtt kísérete nélkül nem kelhetnek át az úttesten. A közlekedési eszközökön való utazáskor kapaszkodni kell, mozgó járművön csak ülve utazhatnak.

Minden nevelési év kezdetén, valamint kirándulások előtt és egyéb esetekben, szükség szerint minden óvodai csoportban –a gyermekek életkorának megfelelően–, ismertetni kell az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartást. Erről feljegyzések történjenek a csoportnaplókba.

A gyermekek óvodai életével kapcsolatos szervezési feladatokat, a csoportok szokásrendszerének kialakítását és betartását oly módon kell ellátni, hogy azok a baleset-megelőzést szolgálják.

Kirándulások alkalmával (a település elhagyása esetén) 10 gyerekre 1 kísérő felnőtt jelenléte és felügyelete szükséges. Minden szülőnek írásos beleegyezését kell adnia, hogy gyermeke részt vehet a programon. Ha az óvodapedagógus igényli és kéri, a szülők is részt vehetnek ezen kirándulásokon. Ebben az esetben rájuk is érvényes, mint kísérőkre a balesetveszély, és annak forrásainak ismerete és megelőzése.

Kimelegedve ne igyanak hideg vizet, ha melegük van, vessenek le egy-egy ruhadarabot. Vigyázzanak a mosdó rendjére, a vizes, csúszós kövön könnyen megsérülhetnek. Az elzárt tisztítószerhez ne másszanak fel, ne kapaszkodjanak a csövek, szekrényekhez.

A védő- óvó intézkedések gyerekekre, óvodai dolgozókra, az óvodában megforduló felnőttekre vonatkoznak. A védő - óvó intézkedésekről tájékoztatjuk a gyermekeket és szülőket egyaránt.

A létesítmény, az eszközök használhatóságának jogáról:

Az intézményünk nyitvatartási ideje alatt (max. 10,5 óra) használhatják a gyerekek az intézményt, a védő-óvó előírások betartásával, állandó óvodai felnőtt dolgozó felügyelete mellett. A szülőknek addig tartózkodhatnak az óvodában, míg gyermeküket átadják, illetve átveszik az óvodapedagógusoktól. Külön előzetes megbeszélések, és meghívások alapján joguk van az óvodai rendezvényeinkre ellátogatniuk, azon tevékenyen részt venni. A rendezvények és ünnepélyek rendjét, időpontját, az éves munkatervben lehet megtalálni, valamint az óvoda újságban. Ilyenek: szülői értekezletek, közhasznú munkák, nyílt napok, ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések, közös szülői programok, kirándulások, játszóházak stb.

Az óvodánkba járó gyerekeknek joga, hogy igénybe vegye az intézmény rendelkezésére álló eszközöket és az óvoda létesítményeit (tornaszoba, logopédiai foglalkoztató, óvónői szoba), mindig felnőtt felügyeletében és nagy körülményekkel a házirendben meghatározott védő-óvó előírásoknak megfelelően.

A gyerekek elől kulccsal elzárt területek még: a mosoda, kazánház, padlásfeljáró, óvónői szoba, logopédiai foglalkoztató, iroda. Az óvodakonyhát nem tudjuk kulccsal elzárni a gyerekektől, ezért szokásrendszerüket úgy alakítjuk ki, hogy a konyhára csak a folyosóról szólhatnak be a gyerekek, oda belépniük azonban TILOS!

Felzárkóztatás biztosítása az integrált nevelés során

Intézményünkben a tanulási nehézségekkel küzdő, valamint a speciális foglalkozást igénylő gyermekek együtt tevékenykednek társaikkal.

Amennyiben az óvónő fejlesztő tevékenysége, a társak segítése, elfogadása nem elegendő a gyermek számára, a szülő kérésére, és beleegyezésével az óvoda a Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs Szakértői Bizottsághoz irányítja a gyermeket. A vizsgálatra mindenesetben a szülő viszi el a gyermeket, hiszen ő is részese a vizsgálatnak. A Bizottság szakemberei állapítják meg és jelölik ki a fejlesztendő területeket. A javasolt fejlesztési területekre a fejlesztő pedagógus speciális foglalkozásokat szervez heti 2 x 30 percben.

Az egyéni fejlesztésre javasolt gyermekeknek emelt normatíva és kedvezményes étkezés jár.

Intézményünkben heti 3 órában utazó logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel és gyógytornász a lúdtalpas és tartáshibás gyermekekkel.

– A gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó személy elérhetőségeinek meghatározása

Gyermekevédelmi felelősünk Szűcsné Ponyecz Mária, akihez esetleges problémájukkal, bizalommal fordulhatnak. Fogadóórája délutános munkaidejében: 14-15-ig tart, melyet a faliújságon megtekinthetnek.

– A rendszeres egészségügyi ellátás formái, rendje

Gondoskodnunk kell, hogy az óvodába járó gyerekek évente legalább egyszer belgyógyászati, fogászati, szemészeti vizsgálaton vegyenek részt.

– Egészségügyi szabályok:

Beteg és betegsége gyanús gyermek az óvodát nem látogathatja. Ha az óvodában lesz beteg a gyermek, szükség esetén átvisszük az óvoda orvosához és gondoskodunk az elkülönítéséről, azonnal értesítjük a szülőt, hogy minél előbb haza tudja vinni gyermekét.

Lábadozó, még gyógyszer szedő gyermeket nem tudunk fogadni, gyógyszerek beadását nem vállaljuk. Már a beíratáskor jelezzék a szülők, ha a gyermeknek valamilyen egészségügyi problémája van. (epilepszia, gyógyszerérzékenység, allergia, légzőrendszerre való hajlam, asztma)

Tetűvel fertőzött gyermek az óvodát nem látogathatja, amíg a serkék nincsenek letisztítva, erről védőnői igazolást kell hozni.

A meggyógyult gyermek orvosi igazolással jöhet ismét az óvodai közösségbe.

- Baleset esetén teendő intézkedések

Baleset esetén a jelenlévő felnőtt azonnal intézkedjen! Szükség esetén elsősegélyben részesítse a sérültet, értesítse az óvoda orvosát, vezetőjét és a gyermek szüleit. A balesetről jegyzőkönyvet vegyen föl.

- A gyermekek által az óvodába bevitt tárgyak elhelyezésének szabályai.

A gyermekek testi épségének megóvása érdekében nem engedélyezzük az óvodába behozni: az olyan eszközöket, melyek különösen veszélyesek lehetnek. Pl.: szúrós, hegyes, éles, törékeny, gyúlékony, lobbanékony, robbanó stb.

Az otthonról hozott játékokat köteles a szülő bemutatni a csoportban dolgozó felnőtteknek. A magán játékok tárolására minden csoportban, a csoportszobában (és nem az öltözőben) kell egy erre kijelölt hely a megóvásuk érdekében és ezt a gyerekek szokásrendszerébe már óvodakezdetkor, beépítjük.

Az intézmény nem vállal felelősséget az otthoni játékokban bekövetkező esetleges károkért. Nincs szükség olyan tárgyak behozatalára, melyek jelentősebb értéket képviselnek. A kerékpárokért sem vállalunk felelősséget, helyezték a kerékpártárolóba az óvoda udvarán, ahová le lehet lakatolni a megőrzés érdekében.

6. A szociális és normatív kedvezmények, támogatások elvei, a kérelem elbírálás rendje.

– Étkezési díjkedvezmény

Óvodánk étkeztetést biztosít a gyermekek részére, amelyért térítési díjat kell fizetni a szülőknek.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény meghatározza azt a gyermeki kört, akik részére az intézmény kedvezményesen vagy térítési díj nélkül kell biztosítani az étkezést.

– **Ingyenesen étkezhet az a gyermek,**

Aki rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül, és az erről szóló érvényes határozat másolatát az intézménynek benyújtja.

– **50 % -os térítésidej kedvezményre jogosult:**

A három- vagy többgyermekes családban élő gyermek

A tartósan beteg vagy szakértői szakvéleménnyel rendelkező gyermek

– Az étkezési díjak befizetésére az ételmezési előadó által megadott időpontokban, minden hónap 10-től egy hétig van lehetőség 730- 16 óráig az ételmezési irodában.

– Pótbefizetésre a hónap utolsó munkanapján kerülhet sor.

– Túlfizetés illetve intézmény változtatás esetén a fennálló összeget az ételmezési előadó írásos feljegyzésével lehet az önkormányzat pénztáránál felvenni.

– Az étkezések lemondása illetve megrendelése az étkezést megelőző napon 8³⁰-ig lehetséges. Az étkezések igénylését ill. lemondását a csoportvezető óvónők rendezik.

– Ha nem mondják le az étkezést személyesen, vagy telefonon, az étkezési térítési díjat fel kell számolni.

7. A foglalkozásról távolmaradással kapcsolatos kérdések

– **A távolmaradás kérésének rendje:**

Személyesen, vagy telefonon jelezhető a gyermek távolmaradása.

A hiányzást igazoltnak tekintjük, ha a szülő írásbeli kérelmében engedélyt kapott a távolmaradásra. (kimaradási kérelem)

– **A mulasztás igazolásának módja:**

Ha a gyermek beteg és orvosi igazolást hoz erről a szülő.

Ha a szülő személyesen, vagy telefonon értesíti az intézményt.

– **A mulasztás követelményeinek meghatározása**

Ha a középsős és nagycsoportos gyermek részt vesz az óvodai nevelésben, egy nevelési évben 7 napnál igazolatlanul többet mulaszt, az óvoda vezetőjének értesíteni kell a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyzőt.

– **Az igazolatlan mulasztás miatti intézkedés**

Megszűnik az óvodai elhelyezés, ha a gyermek az óvodából igazolatlanul tíznél több napot van távol, feltéve, hogy az óvoda a szülőt legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

– **A fakultatív hit- és vallásoktatás ideje, helye**

Az óvodánk különböző speciális szolgáltatásokat nyújt, melyekről szóban és írásban tájékoztatjuk a szülőket. Ezek közé tartozik a katolikus, református hitoktatás melyet a szülő igényelhet gyermekének. Ezek a foglalkozások délután, hitoktató/lelkész irányításával történnek, nem ütközhetnek a gyerekek napi nevelési-oktatási, de még a játék és szabadidős tevékenységével sem. Helye a nevelői szoba.

8. A nyilvánossággal kapcsolatos szabályok

– **A tájékoztatás, megismerés rendje**

A szülőknek jogában áll megismerni óvodánk dokumentumait: a pedagógiai programot, a szervezeti és működési szabályzatot, a házirendet és a minőségirányítási programot, ezen kívül minden gyermekét érintő kérdésben tájékoztatást kérhet, véleményt mondhat. A dokumentumok hozzáféréséről gondoskodunk: mindkét folyosón kitűzve bármikor megtekinthetők, elolvashatók. Egy-egy példányát a könyvtárszobában is elhelyezzük.

A házirend egy példánya az óvodai újságunk lapjain megtalálható, melyet az alapítványunk jóvoltából minden család meg kap.

–Tájékoztatás kérésének és erre a tájékoztatás adásának rendje

Információhoz bármikor hozzá lehet jutni az intézményvezetőtől és a csoportvezető óvónőktől a faliújságjukon kitűzött időpontban, fogadóórájukon, mely a délutáni pihenőidőben van. Ebben az időpontban szívesen informálunk minden érdeklődőt óvodai dokumentumaink konkrét értelmezésében, és bármely felmerülő kérdésben, problémában. Kérjük, hogy az aktív délelőtti tevékenységek idején lehetőleg ne zavarják meg a nevelőmunkát a szülők.

A házirend a fenntartó jóváhagyásával válik a kihirdetését követő ötödik napon érvényessé: 2005. január. 1-től - 2007. január. 1.-ig.

–A felülvizsgálat rendje

A házirend felülvizsgálatára akkor kerül sor, ha a közoktatási törvényben, illetve a hozzá szorosan kapcsolódó rendeletekben jelentősebb módosítás indokolja a kötelező felülvizsgálatot, melynek célja, hogy az intézményi szabályok összhangban legyenek a megváltozott jogszabályi környezettel.

A házirend módosítását bárki kezdeményezheti. Ha a módosító indítvány megérkezik, annak elfogadásához be kell szerezni az SZMK egyetértését.

A 2006/2007 –es nevelési év feladat-ellátási terve

Tevékenység	Határideje	Felelőse	A tevékenység tartalma
Az új óvodások köszöntése	szeptember	Középső csoportos óvodapedagógusok	Rövid műsorral és kis ajándékkal meglepetés a legkisebbeknek.
„Szilva Szüret”	Szeptember. 28.	Benák Gabriella	Szilvalekvár főzés az óvodaudvarán nagymamák segítségével
Kukoricázunk	Október.4.	Törökné Jani Edit	A nagyok kukoricát törnek, kunyhóépítés
Nagyszülők napja a csoportokban	október	óvodapedagógusok	Egy teljes délelőttöt betöltő közös tevékenység, mely mélyíti a nagyszülökhöz fűződő érzelmi kötődést
Állatok Világnapja	Október. 4.	Nagy és középső csoportosok	Kirándulás a szegedi Vadasparkban, részvétel a játékos állatmegfigyelő programokban.
Nyugdíjas találkozók	Október 12.	Imre Mátyásné Pásztor Miklósné és a Micimackó csoport	Régi munkatársaink meghívása, köszöntése, vendégül látása egykori munkahelyükön.
Virágos óvodáért program	okt.-nov. ápr.-máj.	Az óvoda teljes munkatársi közössége	A kollektíva által készített virágládákba élő, egynyári, vagy örökzöld növények ültetése
„Tökös óvoda”	Október 31.	Dávid Mihályné	Töklámpásokkal díszítjük az ovi udvarát
Ovi-újság szerkesztése	Október vége-	Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna és Németh Jánosné	Az alapítvány által fontos információk eljuttatása a családokhoz az óvodai élettel kapcsolatban.
Önismereti Tréning	Őszi szünet	Simor Gáborné	Ratkai Lajosné Dr.: „Erőszakmentes konfliktuskezelés- önismereti tréning
Bemutató a Ficánka csoportban	november	Süliné Horváth Gabriella Szűcsné Ponyecz Mária	Egy játékos délelőtti megfigyelése
Fogászati hónap	november	Süliné Horváth Gabriella és a védőnők	Bemutatóval egybekötött előadás a helyes fog és szájjápolásról
Testvér óvodai kapcsolat kialakítása	november	óvodavezető	A Maroslelei óvoda munkatársaival szakmai tapasztalatcsere Maroslelén
Gyermekvédelmi munkaközösségi megbeszélés	november	Szűcsné Ponyecz Mária	A csoportokban felmerülő nevelési nehézségek megbeszélése, megoldási javaslatok ismertetése, egymás munkájának segítése
Mi vagyunk a Bajnokok?	november	Haklikné Balázs Ildikó	A két nagycsoport mozgásos versengése Sportvetélkedő
Mikulás	December 6.	Óvodavezető Matuszka Istvánné	Az ünnepre készülődés izgalma és az ajándékozás öröme hatja át e napot
Kézműves műhelyfoglalkozás majd adventi vásár	December 7	Süliné, Baranyiné, Bábelné, Törökné	A kreatív-hobby üzlet tulajdonosával és érdeklődő szülőkkel kellékek, díszek készítése, majd vására
„Közös a karácsonyfánk”	december 20.	Benák G. Süliné H.G. Szűcsné P.M.	Közös adventi készülődés meglepetésekkel.

Tevékenység	Határideje	Felelőse	A tevékenység tartalma
Lovas szánkózás	időjárástól függően	Süliné Horváth Gabriella	Az újesztendő és az új hó köszöntése
„kis versmondók versenye”	január	Szabó Zoltánné	Tehetséggondozás A kisgyermek beszédfejlesztésének elősegítése
Bemutató a Delfin csoportban	január	Bábelné M Zsuzsanna, Baranyiné G Zsuzsanna	Játékos délelőtt az érdeklődő kollégáknak
Vendégvárás-vendégjárás	január	Valamennyi Óvodapedagógus	A „komatálazás” néphagyományát felelevenítve a csoportok közötti átjárhatóság biztosítása.
Farsangi mulatság	február	Minden munkatárs és az alapítvány kuratóriuma	Tréfás versengés a csoportok között
Nyílt napok a nagycsoportokban	február	Nagycsoportos óvodapedagógusok	A szülők, tanítók és az érdeklődő kollégák részvételével az iskolába készülők fejlettségének megfigyelése.
Gyermekvédelmi munkaközösségi találkozó	február	Szücsné Ponyecz Mária	A bölcsődei, iskolai gyermekvédelmi felelősök megbeszélése a leendő óvodás és iskolás gyermekeknél felmerülő problémákról.
Partneri elégedettség vizsgálatok	február	Minőségfejlesztési munkacsoport	Összefoglaló jelentés a partneri elégedettség vizsgálatokról.
Nőnap	március	Minden óvodapedagógus	Apró figyelmességek a csoportok lány tagjainak és az édesanyáknak.
Óvodabál	március	Az óvoda munkatársi közössége	A 10. alkalommal szervezett bál
Március 15.	március	Haklikné Balázs Ildikó	A Bajnok csoport ünnepi műsora
Víz Világnapja	március 22.	óvodapedagógusok	A makói tűzoltók meghívása tűzoltási gyakorlatra
„Óvodába csalogató”	április	Ficánka csoport	Bölcsisek köszöntése
„Agybaj-párbaj”	április	Haklikné, Baranyiné, Bábelné	Szellemi vetélkedő a nagycsoportosok között
Beiratkozás az óvodába	Április 10-től	Börcsökné Balázs Márta	Az új gyerekek személyes adatainak rögzítése, a régi óvodások adatainak frissítése.
Húsvéti készülődés	április	Süliné Horváth Gabriella Bajnok csoport	Szellemi vetélkedő szervezése és lebonyolítása a nagycsoportosok között
Iskolalátogatás	Április vége	Nagycsoportos óvodapedagógusok	A nagycsoportosok ismerkedése az iskolai élettel, közös tanórákon való részvétel, játékos „tanulás”
Rendvédelmi nap az óvodában	május	Németh Angéla	A község határai kutyás bemutatóval, a rendvédelmi szervek önvédelmi, tűzoltási bemutatókat tartanak.
Anyák és apák napja	május	Minden csoport pedagógusai	Meghitt köszöntés, rövid műsorokkal, a gyermekek által készített meglepetés ajándékokkal.
Gyermeknap	Május. 25.	Németh Angéla és Szabó Zoltánné	Játékos meglepetés programok szervezése a szülők bevonásával, ajándékozás.
Ovi-torna bemutató	május	Németh Angéla	Az év során elsajátítottak bemutatása, szülőkkel és nagyszülőkkel játékos gyakorlatok végzése.
Kirándulások	május	óvodapedagógusok	Tágabb és szűkebb környezetünk tevékeny megismerése, szülőkkel vagy csak a gyermekcsoporttal.
Ballagás Vándortarisznnya	Június 1.	Minden csoport pedagógusai	Az iskolába készülők, köszöntése, búcsúztatása versekkel, énekkel, ajándékkal. A családok tevékeny részvételével.

A nevelésmentes napok

A nevelésmentes napok száma a nevelési évben 5 nap, melyet szakmai napokra, értekezletek tartására fordítunk. Az ütemezést az SZMK választmányával véleményeztetjük.

A szülőket a nevelés nélküli nap időpontjáról legalább 1 héttel előtte értesítjük.

A felhasználás ütemezése, várható időpontja.

1. 2006. szeptember. 01. Tanévnyitó értekező
2. 2006. december. 22. Kézműves szakkör
3. 2007. február. 16. Nevelési értekező
4. 2007. május eleje Szakmai kirándulás Szentendrre
5. 2007. június. 04. Tanévzáró értekező

Szülői értekezletek a nevelési év során

2005. szeptember. 19-21

- a nevelési év feladatainak ismertetése,
- a házirend és a védő-óvó szabályok ismertetése,
- SZMK választmányi tagok megválasztása,
- programok tervezése, aktualitások.

2005. február. 13-14

- az iskolára készütség szintjének megbeszélése a nagycsoportokban,
- a nyílt nap és a nyári szünet programjának egyeztetése.

2005. április 24-25.

- összevont szülői értekezleten a nagycsoportokban a tanító néni bemutatkozása, az iskolás élet megismertetése, hasznos információk a tanévkezdéshez.
- a nevelési év értékelése és az év búcsúztató rendezvények megszervezése.
- az óvodák nyári életének feladatai.

ESEMÉNY NAPTÁR

NAGYSZÜLŐK HAVA

Október a nagyszülők hónapja az óvodánkban, ami már hagyománnyá női ki magát nálunk.

Ebben a hónapban minden csoport a maga módján nagyszülős napot szervez. Van, aki együtt kirándul, főz, süt, vagy barkácsol stb. a kis unokájával.

Kedves, régi történetek elevenednek fel ilyenkor az Ő óvodai, gyermekkori élményeiről, „rosszaságaikról”. S mi jókat derülünk csínytevéseiken, a gyerekek szeme csillog, kikerekedik, s kérdezik: „nagymama vagy nagypapa, tényleg így volt?” Keressük a választ a huncut szemekből, amelyek ilyenkor gyermeki fényükben ragyognak. Hát igen, hisz valamikor Ők is gyerekek voltak, annak az időnek gondtalan bájával.

Meglátogatjuk az Idősek Otthonát, verssel, énekkel köszöntve őket. Szemükből hálá tükröződik, s egy-egy könnycseppet morzsolnak szét arcukon ujjakkal, olyan hálások nekünk. Ezidőtájt várjuk vissza nyugdíjba vonult óvó nénijeinket, daduskáinkat, örömmel mutatva nekik, hogyan fejlődik óvodánk. Hisz valamikor az Ő kezük munkáját dicsérték e falak.

Gondtalan nyugdíjas éveket kívánunk!

Most pedig szemezzünk egy-egy történetet az átélte eseményekből.

ÓVODAI ÉLMÉNYEM

Október első napjaiban -legkisebb unokám- a 3 éves Tomika az óvodából hazaérve odarohant hozzám és közölte velem, hogy el kellene mennem az óvodába palacsintát sütni és játszani. Nem igazán értettem, de a menyem elmagyarázta, hogy a „Micimackó” mini csoport nagyszülő-unokatalálkozózt szervez október 12-én délelőttre, ez palacsintasütéssel lesz egybekötve. Az unokám erre hívott meg. Nagyon vártam az eseményt, mert -bár négyszeres nagymama vagyok- még nem volt ilyenben részem.

Eljött a nap. Izgatottan léptem a csoport ajtajához, ahol -váratlanul- több pici gyerek jött oda hozzám; pusztit, simogatást kaptam, majd behívtak a terembe. Ott már több nagyszülő is volt, akiket szintén körülrajongtak a gyerekek.

„Angéla néni” köszöntött bennünket, majd elmondta hogy mesemondást, palacsintasütést, közös játékkészítést terveztek, és a gyerekek egy kis műsorral is készültek. Kérte, hogy mi is aktívan vegyünk részt a programban.

Közösen meghallgattuk az egyik nagymama meséjét. Sikere volt. A nagyszülők egyik része elment palacsintát sütni, a többiek -köztük én is- a gyerekek által összegyűjtött gesztenyéből, makkból, dióból, gyöngy, fogpiszkáló, ragasztó és a gyerekek segítségével, játékokat, figurákat készítettünk. Egyik nagypapa vezetésével, töklámpásokat is faragtunk. Öröm volt nézni a sok pici kezeket, ahogy próbálkoztak tevékenyen részt venni ők is a munkában. A gyerekek láthatóan nagyon élvezték a közös munkát, az eredményt elégedetten szemlélték. Meglepetés is volt számukra; az egyik nagyapa jóvoltából, elmentek lovas kocsival kocsikázni a faluban.

Közben elkészült a palacsinta is. Az asztalok köré ülve, közösen, jó étvággal elfogyasztottuk, még egy-egy bögre narancslevet is ittunk. A „nagyik” valóban finom palacsintát sütöttek. Köszönet érte.

A gyerekek műsorával ért véget a délelőtt. A közös éneklés közben figyeltem az arcokat, csupa csillogó szempárt láttam.

Szép nap volt. A nagy tapsot mindenki megérdemelte. Nagyon jól éreztem magam én is. Tetszik a gondolata ennek az együttlétnek, találkozásnak, a szervezést, a megvalósítást is kitűnőnek találtam. Lehet, hogy nem ez volt az első ilyen találkozó a kiszombori óvodában, de remélem ez volt az első és remélem nem az utolsó.

Baranyi Jánsoné nagymama

GONDOLATOK EGY TALÁLKOZÓ KAPCSÁN

Köszönjük, hogy minden évben elhívtok minket -a régi dolgozókat-, hogy beszélgessünk egy kicsit: magunkról, rólatok, egymással!

Örömmel és szívesen jövünk, várjuk is már ezeket az alkalmakat. Jó látni a régi munkahely újuló szépségét, jó beleszagolni az óvoda levegőjébe, jó látni titeket, akik folytatjátok mindazt, amit egykor elkezdtünk, s jó látni a régi arcokat, akikkel évekig dolgoztunk együtt.

Sokat változtunk. Kinek a magány, kinek más gondok edzik a lelkét. Egyre több a ránc az arcunkon, több az ősz hajunk. Ti is változtatok, fiatal lányokból érett nőkké váltatok. Nem régen még babakocsit toltatok, ma már felnőtt nyi emberként karolnak belétek az utcán.

Mi megpróbáljuk elfelejteni erre a délutánra, hogy hol és mi fáj. Nem sántikálunk, nem panaszkodunk. Ti pedig hátrahagyva a kötelezettségeket, mosolyogtok, kedveskedtek, kérdeztetek minket. Vesszük, esszük a házi készítésű finomságokat, hallgatjuk egymást: „.... férjhez ment, egyetemista az unokája, dédmama lett ...” stb.

Mártika átveszi a szót, ecseteli az elért eredményeket, sikereket, utal a nehézségekre, mert az is van bőven. Megtudjuk, hogy mitől ilyen szép és egyre szebb az óvoda, -Ja igen, az ügyes pályázatok!- eredményes az iskola-előkészítő munka. Az óvónők dolgoznak és tanulnak, képzik magukat a még jobb eredmények érdekében. A gyerekek ügyesek, megállják a helyüket az iskolában. -Mi már távolabbról szemlélve azt is látjuk, hogy az életben is. Már akit megismerünk, s aki megismer. Sokan vannak ők, és ez nagyon jó érzés.

Hallgatjuk a Mártikát. Ismerteti az óvoda paramétereit: hány gyermek, hány csoport, az elosztások, a férőhely, stb. - Hál' Istennek még mindig van elég kisgyermek nálunk! Kik az óvónők, ki-kivel dolgozik együtt. -Hát igen, gondolom magamban, vele elég nehéz volt együtt dolgozni, ővele meg jó volt, kedves volt, alkalmazkodó. De a gyerekeket mindenki nevelte, ez szívből jött és elhivatottságból.

Aztán jönnek a kis ovisok. Köszöntik az „öregeket”. Ismerős suttogás az ajtó előtt: Állj egyenesen! Mondd hangosan! Jönnék, és mondják csillogó szemmel, érthetően, okosan. Mögöttük áll az óvó néni szerényen, büszkén, ahogy kell. Jó érzéssel nyugtázza, hogy sikerült, nem hiába bajlódott a vers betanításával. Mi meg könnyezünk, majd felfedezzük, hogy ki kinek a gyermeke. Ismerkedünk az utódokkal.

Még végig sétálunk a minden évben megújuló csoportszobában. Igazán szépek, egyediek. Látszik az óvónők és a velük együtt dolgozók jó

ízlése, s a nagy igyekezet, hogy minden szeptemberben barátságos környezetbe várják a kicsiket. Aztán még beszélgetünk egy kicsit, a család, a pénz, egy kis politika. Szalad az idő. Van aki már búcsúzik, mert jött érte az autó. Taj de kár, alig tudtunk egy pár szót váltani. Na majd legközelebb -remélem-!

Később szétszéled a társaság. Mindenki búcsúzik. Istenem, ez egy nagyon szép délután volt! Minden pillanatát elraktározom a lelkemben, mert egy éven át, néha-néha elő kell húznom egy kis ovis elemőzsiát ahhoz, hogy szebbek legyenek a nyugdíjas napok.

Köszönjük nektek!

Molnár Istvánné Ilike

MESÉS NAGYMAMÁK ÉS NAGYPAPÁK

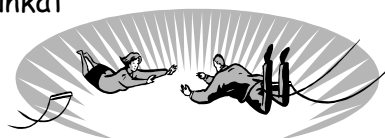
Bergengócia királya rettenetesen bánatos ugyanis a gonosz sárkány elrabolta egyetlen leányát. Csak a napsugár nagy csoport tagjai menthetik meg a királykisasszonyt közösen. De csak az küzdhet meg a sárkánnyal, akiből lovag lesz, és lovag csak az lehet, aki kiállja a hét próbát, mindennap egyet. A király mindennap küld egy levelet, amelyben részletesen leírja az aznapi próbatételt. Október 24. a negyedik próbatétel napja. Vendégeket hívtunk erre a napra, mindenki a saját nagymamáját és nagypapáját. Izgatottan várták a gyerekek a nagyikat és persze az öreg király levelét is. A király megneszelve a vendégeskedést és a következő feladatot találta ki: „a mai napon azt kérem tőletek, hogy fogadjátok nagy-nagy szeretettel a vendégeket és bánjatok velük, a legnagyobb tisztelettel, ajándékozzátok meg őket jósággal és szeretettel, legyetek illedelmesek és tisztelettudóak. Kérjétek meg az idős embereket, hogy segítsenek elkészíteni a varázskardot, amellyel bármikor leküzdhetitek a sárkányt.” A nagymamák és nagypapák így váltak egy valódi mese szereplőivé. Szögeltek kalapáltak, töklámpást készítettek, és ami a legfontosabb egy rövid ideig átélhették újra gyermekkori emlékeiket közösen az unokaikkal. A mai nap maradandó emlék lesz idősek és fiatalok. A király pedig nyugodt lehet, ugyanis minden napsugár kiállta a negyedik próbát.

GYERMEKI HAZUGSÁGOK

A gyerekek csínytevései, normaszegései, kisebb - nagyobb vétségei köréből a felnőttek számára mindig az egyik legsúlyosabbnak tűnik, ha a gyerek nem mondott igazat. A szülők számára mindig kiemelkedően fontos volt, hogy a gyerekük legyen őszinte hozzájuk. Minden szülő egyetért abban, hogy bármi történik is, fontos, hogy megtudják az igazságot. A gyerekekkel foglalkozó más felnőttek, az óvodák, iskolák pedagógusai szintén kiemelten fontosnak tartják az igazmondást.

A hazugsággal szembeni ellenérzések olyan erősek, hogy érdemes is egy kicsit elgondolkodni rajta: miért érezzük különlegesen ijesztőnek, vagy adott esetben bántónak, veszedelmesnek, ha a gyerek nem mond igazat. Felidézhetjük, hogy a hazugság minden emberi kapcsolatban az egyik legkomolyabb sérelem. Az emberek közötti együttműködésben alapvető kérdés a bizalom. A bizalom egyrészt ahhoz kell, hogy ki tudjuk számítani egymás viselkedését. A másik ok még fontosabb: mindazok, akik valamilyen okból együttműködnek, függnek egymástól, kiszolgáltatottak egymásnak. Valamennyien azt szeretnénk, ha ezzel a függőséggel a másik fél nem élne vissza. A fontos kapcsolatokban - mind az üzleti, szakmai kapcsolatokban, mind a családban - nagyon sok mindent tudunk egymásról, nagy kárt okozhatunk, ha ezt a tudásunkat rosszhiszeműen használjuk fel, és nem úgy, ahogyan a másik fél szeretné.

Bizalom az emberi kapcsolatokban

Tulajdonképpen arról van szó tehát, hogy a bizalom mértéke és foka alapvető jellemzője az emberi kapcsolatoknak. Teljes mértékben igaz ez a szülő - gyerek kapcsolatra is, vagy talán itt még fontosabb. Hiszen a gyerekek csak fokozatosan lesznek képesek arra, hogy világosan lássák a dolgok jelentését, következményeit, és amíg gyerekek, sok fontos kérdésben a felnőttek döntenek helyettük, a felnőttek szabják meg életük kereteit, ők tudják elhárítani a kockázatokat, megoldani a nehéz helyzeteket. A gyerekek általában pontosan tisztában is vannak ezzel, és különösen tízéves koruk előtt nagyon mély és őszinte bizalommal tekintenek a felnőttekre - hacsak az utóbbiak hathatósan le nem rombolják.

Persze hazugság, füllentés, ferdítés és lóditás között - ahogyan a nyelvi kifejezések sokszínűsége is tükrözi - nagy különbségek lehetnek, nemcsak a dolog súlyossága, hanem a gyerek szándéka, motivációja tekintetében is. A felnőttek néha túlságosan is megijednek, amikor ilyesmivel szembesülnek, és felnagyítják a jelentőségét, ami megzavarhatja a gyerekeket. Pedig nagy különbség, hogy a gyerek rosszhiszeműen, kitervelten akarja - e megtéveszteni a másikat, vagy egészen másról: **fantáziahazugságról**, a gyerekekre jellemző meseszerű nagyotmondásról van szó.

Ezért fontos, ha tudjuk: a rosszhiszeműnek mondott hazugsággal óvodáskorban még nem találkozunk. A hazugság összetett szellemi művelet: ha valaki valótlan-ságot állít, akkor sok mindent kell észben tartania. Követnie kell, hogy a másik fél mit gondolt eredetileg, ki kell tervelnie az új állítást, és úgy kell elmondania, hogy a hallgató ne vesse el azonnal. Ehhez - korszerű szakkifejezéssel élve - a gyereknek összetett tudatelméletre kell szert tennie. Vagyis magas szinten meg kell értenie, mi van a másik ember tudatában, és az, milyen viselkedésre készítené. A kutatások tanúsága szerint a másik szándékos megtévesztése a legkorábban nyolcéves kor körül fordulhat elő, legalábbis a gyereket szellemi képességei ekkortól teszik rá alkalmassá.

Nagyotmondás

Az óvoda „ügyetlenül” füllent, sőt, gyakran mintha nem is foglalkoztatná igazán, hihető - e, amit mond. Ezek a nagyotmondások egészen más szerepet is töltenek be, mint a későbbiek. Egy részük lényegében nem különbözik a fantáziajátékoktól, amikor a gyerek a homokformával úgy játszik, mintha sütemény, a babával vagy a mackóval úgy, mintha élőlény volna. Hat - hét éves korig a valóság és a fantázia között nincs olyan merev határvonal, mint később, amikor a gyerek számára

már kiemelkedő fontossággal bír a realitás. Amikor az óvodások valamilyen fantáziahazugságot mondanak: „Én már ültém repülőn”, „Az én anyukámnak aranyruhája van”, nem törekednek rá, hogy hihető legyen, hiszen a hitelesség kritériumaival sincsenek tisztában, és ilyenkor szó sincs alattomos szándékról a másik becsapására. Az ilyenfajta nagyotmondással a gyerekek inkább egymásra licitálva igyekeznek maguknak „tekintélyt” szerezni. Ilyenkor legfeljebb a barátságos korrekció a helyénvaló, de lehetőleg ne akkor, amikor a barátja is hallja: „De hiszen még nem is ültél repülőn.” Hasonlóan barátságos hangnemben érdemes megbeszélni, miért nem helyes, ha olyasmit mondunk, ami nem igaz.

A gyerekek naiv füllentései gyakran mosolyra fakasztják a felnőtteket, rosszabb esetben harsány hahotára. Valamikor – nem is olyan régen – elég szigorú konvenciónak számított, hogy nem illik a gyereken „szórakozni”. Sajnos ezek a nagyon is megfontolandó szokások megszűnőben vannak, például biztosan emlékeznek még a televízióban régebben futó Csíííz című műsorára, melyben rendszeresen a gyerekek ügyetlenségéből, kisebb balesetéből csináltak viccet. Pedig két eset van: 1. A gyerek megalázottnak, zavartnak érzi magát, nem érti pontosan, min nevetnek a felnőttek – ez semmiképpen sem jó dolog. 2. Más esetekben nagyon tetszik neki, hogy az egész felnőtt – társaság rajta mulat, ez fontos jelzés lehet arra nézve, mi mindent el lehet érni nagyotmondással.

„Nem én voltam”

A másik hazugságfajta, ami kicsi gyerekeknél kerül elő, a felelősség elhárítása. „Nem én voltam” – mondja gyakran olyankor is, amikor a felnőtt számára nyilvánvaló, hogy ő volt. A hazugságok merészsége ilyenkor is abból fakad, hogy a gyerek nem tudja még, mitől hiszünk, vagy nem hiszünk el valamit, nem szándékos megátalkodottságból. A felnőttek azonban sokszor rosszul értelmezik ezeket a helyzeteket, különösen indulatosak lesznek attól, hogy a gyerek azt hiszi, ilyen egyszerű módon be lehet csapni, „meg lehet etetni őket”. Ez azonban a „tudatelmélet” fejletlen szintje, nem szándékos alamusziség. A „nem én voltam” ugyanakkor mégsem elfogadható viselkedés: a felnőttek magyarázatának elsősorban arra kell ilyenkor irányulnia, hogy az embernek előre kell gondolkodnia, tudatában kell lennie, milyen következményei lehetnek annak, amit csinál.

Nyilvánvaló, hogy a gyerekek olykor – olykor megpróbálnak élni a szándékos megtévesztés eszközével is – az előbbiekhöz hasonló módon. Így tett például az a kislány, aki édesanyjával ült a moziban. A filmben, amelyet néztek, egy kis kenguru eltévedt, és egyedül bolyongott az erdőben. A kislányt megijesztették a kis kenguru viszontagságai, és a legizgalmasabb pillanatban unszolni kezdte a mamáját: „Menjünk haza! Unalmas!” – mert ettől remélte, hogy a mama haza fogja vinni. A mama persze átlátott a szitán, és mégis végig nézték a filmet, amelyben a kis kenguru szerencsésen megtalálta a szüleit. Az, ha egy gyerek ilyesmivel él, még egyáltalán nem jelenti, hogy felnőttkorában hazudós lesz. Egy gyereknek sokkal szűkebbek a lehetőségeik a dolgok befolyásolására, mint a felnőtteknek, ezért gyakran fordul a „próba szerencse” eszközéhez: hátha sikerül meggyőzni a mamát vagy a papát. (Más felnőttekkel szemben az ilyesmi ritkán fordul elő.) Ilyenkor az a fontos, hogy a szülő kétféleképpen is értse meg a helyzetet. Egyrészt értse meg, mit szeretne a gyerek voltaképpen. Másrészt azt, miért folyamodott ehhez a „kerülőúthoz”. Ezek után meg lehet beszélni, miért nem az történik, amit ő szeretne. Talán azért, mert eddig nem is tudtuk, mit szeretne. Meg kell értetnünk azt, hogy miért helytelenítjük ezt a megoldását, továbbá hogy rosszul is esik, hogy be akart csapni minket.

Vannak gyerekek, akik inkább hajlamosak a szépítésre, nagyotmondás eszközeihez folyamodni, és vannak, akikkel szinte soha nem fordul elő ilyesmi – mindennek egyelőre nincs hosszabb távú jelentése. A gyerekek csak fokozatosan értik meg a hazugság erkölcsi jelentőségét, és ezzel párhuzamosan egyre tudatosabbá válik a saját viselkedés kontrollja, irányítása is. Egyik – másik gyerek felnőttkorában is szívesen szórakoztatja majd baráti társaságát olyan történetekkel, amelyekben sok a túlzás, vagy ne adj’ isten csak a felük igaz, de ettől még senki nem tartja becstelennek.

A gyerekkori hazugságok tehát bizonyos fokig a gyerek természetes viselkedésének tartozékai, mindennek ellenére nem közömbös, hogyan fogadja a környezet. A legfontosabb azonban, hogy a gyereknek elég bizalma legyen a környezetben, ne legyen különösebb indoka rá, hogy dolgokat eltitkoljon a szülei, a pedagógusok elől. Legyen arról meggyőződve, hogy a rosszalkodás, a bírálat nem jelent indulatot és elutasítást, és a felnőttek segítenek megoldani a helyzetet.

GYERMEKEINK ÉS A VÁLÁS

Sokan mire eljutnak a válásig és megpróbálják újra rendezni az életüket, olyan mérhetetlenül sok lelki fájdalmat éltek át, annyi szenvedésben és megrázó élményben volt már részük, hogy legszívesebben tudni sem akarnának volt házastársukról. Soha többé nem szeretnének vele beszélni, valójában látni sem akarják. Ezt azonban nem tehetik meg gyerekeik miatt.

Nagyon nehéz fenntartani valakivel egy kényszerű kapcsolatot, ha érzelmileg nem szakadunk el tőle teljesen és még tele vagyunk bánattal, keserőséggel, nem egyszer hatalmas dühvel, gyűlölettel. „Gyűlölöm a pillanatot is, amikor találkoztunk.” „Átkozott a perc is, amikor megismertem.” „Életem legnagyobb csapása ez az ember.” „Milyen boldog is lehettem volna nélküle.” „Mit vétettem, hogy a sors megvert ezzel a házassággal?” - hasonló mondatok tömkelege hangzik el a válást követően, nem egyszer hosszú évek múltán is.

A gyerekeket ezek a kijelentések - életkortól függetlenül - ijedt fájdalommal töltik el. Hiszen indirekt módon a szülő őket is elutasítja. Ha nem kerül össze ez a két ember, most ők sem lennének. Zavarba ejtő gondolat.

Sok gyerek úgy érzi, a szülő indulatából neki is jut, őt is gyűlölik, őt is elátkozzák, s apja/anyja annyira kétségbeesett, hogyha csak a múltat érintően és egy villanásnyi időre is, de az ő létét is megkérdőjelezi. Ha tehetné, az idő egy régmúltba vesző távoli pillanatában lemondana róla.

A gyerekek fantáziálni kezdenek arról, vajon mi lenne, ha meg sem születtek volna, vajon ki léphetett volna apjuk vagy anyjuk helyébe, s akkor milyenek is lennének, s az az ember azonos lenne-e velük. Nem szükséges ecsetelni, hogy gyerek fejjel egy ilyen provokáció hatására azon morfondírozni, hogy milyen lenne, ha ő nem létezne, az jobb lenne-e a szüleinek, nem kíváncsi hatásokat vált ki.

A gyerekek azzal is szembesülnek, hogy a rossz minden korábbi jót elsöpör. Eszükbe jutnak a „rég életükből” boldog pillanatok, egy gondtalan nyaralás, egy örömteli séta, szép ünnepek, nagy nevetések, közös játékok. S úgy tűnik, most ezek mind a semmibe foszlanak, hiszen a szülei úgy tesznek, mintha azok meg sem történtek volna. Egész korábbi életük átértékelődik. Tulajdonképpen saját történelmüket kellene átírniuk és az új forgatókönyvnek megfelelő színbe helyezniük.

A gyerek aktuális következményként arra a tanulságra jutnak, hogy pusztán léte is olyanra emlékezteti aput/anyut, amit el szeretne felejteni. Bármit is tesz, nem képes annak fájdalmán enyhíteni. Élettapasztalatként magával viszi, hogy a bánat olyan erővel bír, ami a korábbi örömeket megsemmisíti.

SZORONGÁST OKOZÓ TITKOLÓZÁS

Ha a család sír, szomorkodik, de az okokat titok övezi, a gyerek egészen biztosan szorongani fog. Különösen akkor kell nyíltan beszélni a halálról, ha a gyereknek is fontos családtagot veszítettünk el.

Talán könnyebb ez a beszélgetés, ha a szülők vallásosak, ilyenkor fontos, hogy elmondják, hogy a nagyi a mennyországba ment, ahol találkozik a nagypapával, aki már régóta ott van...

Nem vallásos családban nehezebb a helyzet, hiszen az élet végességét egy felnőttnek sem könnyű feldolgozni, ezért körültekintően fogalmazunk, hogy a gyerek számára elfogadható, de ne ijesztő legyen a magyarázat.

Közös búcsúzás

A temetés szertartása közös búcsúzás, ami a gyereknek is jót tesz, hiszen így nem marad egyedül a fájdalommal. A halotti toron a hagyomány szerint felidézük a családnak az elhunyttal kapcsolatos emlékeit, elmondják mit jelentett számukra.

A közös bánat összehozza a családot. Ne szégyelljük a könnyeinket, ezzel sokkal jobban megkönnyítjük a gyermek dolgát, mint ha titokban sírnánk. Ha a gyerek kéri, nézzük meg az elhunyt családtagról készült fotókat, videókat, hogy felidézhesse a szeretett személy arcát, nevetését...

A temetés után se felejtsünk el, emlékezni. Nyugodtan menjünk ki együtt a temetőbe, beszélgessünk az elhunyról, ha nagyobb a gyerek, mutassuk meg, hogyan szoktunk gyertyát gyújtani, majd hagyjuk, hogy utánozzon minket. Akár olyan rokonhoz is vihetjük, akit ő már nem ismerhetett. Ha mesélünk a dédiről, akkor tudja, hogy milyen volt, tudja, hogy vannak gyökerei.

MIT TANULUNK AZ ANYUKÁNKTÓL?

1. Megbecsülni mások munkáját.

„Ha mindenáron meg akarjátok ölni egymást az öcséddel, kint csináljátok. Most takarítottam ki.”

2. Vallást.

„Jobb lesz, ha imádkozol, hogy kijöjjön ez a zöld folt a nadrágodból!”

3. Az időutazás alapjait.

„Úgy megcsaplak, hogy a jövő héten térsz magadhoz!”

4. Logikát.

„Azért, mert én azt mondtam!”

5. Tornamutatványokat.

„Most nézd meg, hogy néz ki hátul a nyakad!”

6. Az ozmózis alapelemeit.

„Fogd be a szád, és edd meg a vacsorád!”

7. Türelmet és kitartást.

„Addig ülsz ott, amíg a spenót el nem fogy!”

8. A meteorológia alapelemeit.

„Úgy néz ki a szobád, mintha egy tornádó söpört volna át rajta!”

9. Irigységet.

„Ezer és ezer gyerek van a világon, akik boldogok lennének, ha ilyen nagyszerű szüleik lennének, mint neked!”

LELKIISMERET SZÜLETIK

Mi, felnőttek állandó szabályok között élünk, igyekszünk ezeknek megfelelően viselkedni, és erre tanítjuk gyermekeinket is. A folyamat végén már nem kell jelen lennünk ahhoz, hogy azt tegye, amit elvárunk tőle. A szülői értékek szerinti „jó” viselkedés saját igényévé válik.

A mama kedvéért

Hároméves korig a napi tevékenységek ismétlődésével fontos dolgok rögzülnek. Mindennap ugyanabban az időben van szabad játék, ebéd, alvás, megtanulja, milyen tevékenységet mi követ. Tudja már, hogy cipőt húzunk indulás előtt, étkezés előtt kezét mosunk. Érti, mit szabad, mit nem, de ekkor még nem azért, mert mindezt belátja, és belső igénye a cipőhordás és a tiszta kéz. Kizárólag a felnőttek kedvéért viseli el ezeket a „kényelmetlenségeket”. Mindkettőjük dolgát megkönnyíti, ha a szülő következetes, elvárásai egyértelműek.

Óvodáskor körül előkerülnek a társasjátékok. Ez az időszak arról szól, hogy a gyerek igyekszik saját képére faragni a szabályokat, úgy, hogy azok kizárólag akkor és addig kapjanak értelmet, amíg őt a győzelemhez segítik. Mivel győzhető meg a gyerek arról, hogy gumiszabályok nem léteznek? Türelemmel. A felnőttek egy része nem a kicsi nyiladozó értelmére, hanem a következményektől való félelmére hatva igyekszik őt „jobb belátásra bírni”. Ez az egyszerű de hosszú távon garantáltan eredménytelen módszer. A türelmes magyarázat viszont segít elfogadni a gyermeknek azt, hogy a mindenkire egyformán vonatkozó szabályokból számára is sok előny származik. A társasjáték során nem érdemes tehát átrendezni az egész mezőnyt, ha valaki jobban áll, mint ő. A kicsi számára új, fontos tudás, hogy a játék lényegéhez, izgalmához hozzá tartozik: egyszer ő nyer, egyszer nem.

Hazudik?

A fantázia, a vágyak a négy-öt éves gyerek életében a valóság fontos részét képezik. –„Nekem már otthon négy testvérem van”- mesélte az oviban az egyik kisfiú, akinek az édesanyja második gyermeküket várta.

„Megmostad a kezed?”- kérdelem a retkes kis mancsot vizsgálván. „Igen”- kapom a gyors, határozott választ. Hazudik? Maga is hiszi, amit mond!

A fejlődésnek ebben a szakaszában a gyerek nem tesz különbséget az őt körülvevő és a fantáziában, álmokban létező világ közt. Mind egyformán valóság számára. Ez erkölcsi ítéleteiben is szerepet játszik. Nem az indíték a döntő, hanem a végeredmény. A fizikai károkozást egyértelműen büntetendőnek gondolja, de a füllentést, a valóság kiszínezését nem tartja drámai véteknek.

Úton a rugalmasság felé

Hat-hét évesen már nem jelent gondot a szabályok elfogadása, sőt azok megkérdőjelezhetetlenné válnak. Ez a „kényszerszabályok korszaka”. Úgy van, mert azt mondták. Kétség se férhet hozzá.

Érti, mi a hazugság, elítéli, de az egyes kijelentések súlyossága közt nem tud különbséget tenni. Ez a képesség csak a kiskamasz-és kamaszkor igazságkereső törekvései során alakul ki. Ekkor jut el oda, hogy saját tudását, tapasztalatait is felhasználva újraértékeli a szabályokat, és a helyzethez idomulva alkalmazza is őket. Hogyan segíthetünk neki ezen az úton? A büntetés és a jutalmazás eszközeinél lényegesen eredményesebb a szülői példamutatás. De csak akkor, ha ez a viselkedés őszinte, belülről fakadó. A gyerekek érzékelő-berendezése ugyanis csálthatatlan.

A TÖBB NÉHA KEVESEBB?

Egy kísérlet során két történetet meséltek el kisóvodásoknak. Az egyikben egy kisfiú segíteni akart az édesanyjának, de véletlenül leejtette a tálcán lévő hat poharat, és azok mind összetörték. A másik történetben, egy kisfiú haragjában földhöz csapott egy poharat, és az összetört. A vizsgált gyerekek egybehangzóan az első kisfiút rótták volna meg jobban, hiszen ő okozott nagyobb kárt. Mit bizonyít ez?

Az óvadás erkölcsi ítélőképessége még nem elég kifinomult ahhoz, hogy lényeges és lényegtelen, szándékos rossz és véletlen közt különbséget tegyen.

A szülő szerepe és felelőssége, hogy példákkal, magyarázattal segítse a gyereket abban, hogy lassan megértse mindezt.

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD - EGÉSZSÉGES KÖRNYEZET

Egészséges életmód - egészséges környezet címmel, 2006. április 27-én, egy egész délelőttös, színvonalas rendezvényre került sor az óvodánkban.

A szervezőket **Süliné Horváth Gabriella** és **Szűcsné Ponyecz Mária** óvodapedagógusokat kérdezem a programról, valamint a tapasztalataikról.

- **Miért éppen ezt a témát választottátok ki?**

Az egészségprevenciót és az egészség megőrzésével való foglalkozást különösen az idei tanévben tartottuk kiemelten fontosnak, mivel tapasztalataink alapján azzal a problémával szembesültünk, hogy a szülők nagy része, csak a lázas gyermeket tekinti betegnek. Ez azért is hibás megközelítés, mert ez által veszélyeztetetté válnak gyermekközösségeink és a felnőttek egyaránt. A fent említettek tükrében: „Az egészség a teljes testi-lelki és szociális jólét állapota és nem csak a betegség hiánya.”

Legalább ilyen fontosnak tartjuk, hogy kialakítsuk a gyerekekben a környezettudatos magatartást, mivel az ember és környezete egységében rejlik az egészségmegőrzés kulcsa.

- **Kikhez szólt és milyen célzattal ez a délelőtt?**

Elsősorban a szülőknek szeretnénk volna minél szélesebb körű tájékoztatást adni a szakemberek bevonásával, mivel a gyerekek közvetlen környezetükből merítik a témával kapcsolatos legelső ismereteiket.

- **A jövőben lesz-e folytatása?**

Érdeklődéstől függően mi szeretnénk folytatni ismeretterjesztő sorozatunkat.

- **Az utóbbi években már több előadást, programot szervezett az óvoda a szülőknek. Az érdeklődés azonban elmaradt. Ti hogyan látjátok, meg vagytok elégedve a részvételi aránnyal?**

Sajnos ezen a napon is tapasztaltuk az érdeklődés hiányát.

Viszont ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a résztvevő érdeklődő szülőknek, vendégeknek, az előadónak, és az aktív, segítőkész közreműködésükért a kolleganőknak.

Bízunk abban, hogy a szülők egyre inkább belátják, hogy saját és gyermekeik egészséges életmódjának kialakításához próbálunk ez irányú tevékenységünkkel minél szélesebb körben segítséget nyújtani.

A szülőket is megkérdeztük, vajon mi volt a véleményük erről a rendezvényünkről?

Vizhányó Józsefné:

Mikor megtudtam, hogy lesz ez a rendezvény, nagyon megörültem. Bár 12 éve reformkonyha háziasszony vagyok, nyitott vagyok az új dolgokra, és ha tetszik valami, beépítem a családi étrendbe, a család életébe.

Csak 10 órától voltam szabad, így éppen az egészséges táplálkozásról szóló előadásra értem oda.

A védőnő érthetően felvázolta a hagyományos és reformkonyha közötti különbségeket az egészség szempontjából, és kitért a feltűnően sok ételallergiás gyermek gondjaira. Világosan megadta az irányt, hogy merre kell fordulni, illetve hogyan érdemes megelőzni a különböző egészségügyi gondokat.

Amit hiányoltam, az a gyakorlati tapasztalatot alapuló apró kis „cselek” ismertetése, aminek hiányában bármilyen lelkes is egy anyuka, bizony hosszú hónapokba, évekbe telik, mire sikerül az étrendet úgy átalakítani, hogy általunk és a családunk által egyaránt elfogadottak és szívesen fogyasztottak lesznek. Vagyis finomak, táplálóak, laktatóak, idő és pénz takarékosak...

Ezt a hiányt igyekezett pótolni az a dúsan megterített svédasztal, amit az óvónők és néhány szülő állított össze. Ízlésesen terített, finom gyümölcs és zöldségsaláták, kellemes aromájú gyümölcs és magvas kenyerek, túró, sajt, és kecsketej-kóstoló volt. Sőt, a kolostori konyhatechnika iránt érdeklődőknek még pitypangsaláta is fel volt tálalva. Ezt követően Tenczerné Maca tartott egy Tupperware bemutatót, ahol reform csirkeragut főzött burgonyával. Személy szerint vegás vagyok, de aki kóstolta mindenkinek ízlett. Ezután egy természetgyógyász előadás következett, ahol már hallottunk értékes gyakorlati megoldásokat arra az esetre, ha valaki természetesen akarja vagy kénytelen: például lázat csillapítani, de más kisebb gondokra is hallottunk ötletes, praktikus tapasztalatokat...

A záró előadás az Aloe vera termékek jótékony hatásaira hívta fel a figyelmet akár már kialakult, diagnosztizált „nyavalyákról van szó, akár megelőzésről.

Tartalmas, jól szervezett rendezvény volt, ahonnan jókedvűen indultunk haza. Bátran bíztatok minden szülőt, hogy jövőre, ha ráér, jöjjön el. Egy ilyen nap nagyobb érdeklődést érdemel.

Matuszkáné Lovas Tünde:

Sajnos nem sokáig tudtam ezen a napon részt venni, de az a kevés idő is igen hasznos tanácsadással telt. Szerintem többet kellene az egészséges életmóddal foglalkozni, hisz szeretnénk gyermekeinket egészségesnek és életerősnek látni. A különböző saláták, tejfélék, tejtermékek nagyon finomak és gusztusosak voltak, egy kettőnek a receptjét is közzé lehetne tenni. A környezetünket pedig egy kis virággal és odafigyeléssel tisztán lehet tartani. Részemről köszönet mindazoknak, akik ezt a napot megszervezték és lebonyolították.

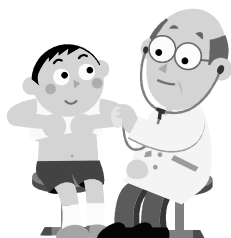
Lovász Edit:

Egy kellemes, jó hangulatban eltöltött délelőttel, és sok hasznos információval gazdagodtam: úgy a természetgyógyászat elfeledett „praktikáiról”, az Aloe Vera jótékony hatásairól, a sokat emlegetett reformkonyha fontosságáról. Az ilyen napok -az előadásokon elhangzottakon túl-, a jelenlevő szülők, nagyszülők, védőnők, óvodai dolgozók, egymás közti tanácsadásával, információáramlásával teljeseznek ki.

Én köszönöm, hogy ott lehettem!!!

NÁTHÁBÓL GYULLADÁS

A kisgyerekek egy része, attól kezdve, hogy közösségbe kezd járni, szinte folyton náthás, köhög, folyik az orra.

Sok szülő nem tulajdonít jelentőséget ennek, pedig a szünni nem akaró megfázás súlyosabb bajra is utalhat, a nátha komolyabb betegségekkel szövődhet. A szervezetbe bekerült vírusok hatására csökken az ellenálló képesség, a baktériumok megtelepszenek, és másodlagos fertőzéseket hoznak létre, ilyen például az orrmandula-gyulladás, a hörghurut, a tüdőgyulladás, a középfülgyulladás.

Az arcüreggyulladást sokszor nehéz észrevenni a folyvást náthás kisgyereknél, mivel nincsenek látványos tünetei. Legtöbbször nem jár magas lázzal, még fejfájást se okoz, az orrdugulás mellett inkább csak az általános elesettség, étvágytalanság, sápadtság tűnhet fel.

A betegségre utaló fontos tünet lehet, ha az arcüregek feletti rész megnyomása fájdalmat okoz.

Az üregekben termelődő gennyes váladék lassan, folyamatosan ürül, részben az orron át, részben hátracsorog az orrmandula felé, eljuthat a fülekhez, légvételkor apró cseppek formájában

juthatnak az alsó légutakba, azaz további területeket fertőzhetnek meg a baktériumok. A gyerekkori náthára tehát mindig oda kell, nem szabad belenyugodni, hogy nem akar elmúlni.

Ha elhúzódik, vagy ha komolyabbnak látszik, orvosi kezelést igényel. A váladékot, ha a gyerek nem tudja rendesen kifűjni, le kell szívni, orrcseppel oldani. Az orvos adhat gyulladáscsökkentő és váladékkoldó gyógyszert, de az arcüreg melegítése – például infralámpával – is segíti a betegség gyógyulását.

Dr. Donáth Ferenc

FIGYELEMFELHÍVÓ

KÖNNYŰ LÉPTEK TITKAI

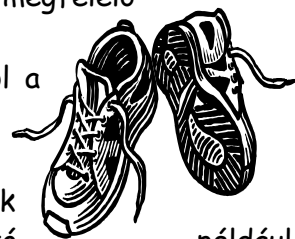
A két lábon járás, a felegyenesedett testtartás jelentős terhet ró az apró gyerek lábakra. Ha kezdettől fogva egészséges cipőbe bújtatjuk a kicsiket, jó eséllyel megelőzhetjük a lúdtalpat és az ebből fakadó panaszokat.

Egészséges, ha fűben, kavicsos, homokban, földes talajon mezítláb jár, mert az egyenetlenségek miatt dolgozniuk kell az apró izmoknak. Ám a mindennapokban sajnos nem a természet lágy ölén szaladgál a gyereksereg, főleg a városi betont koptatják. A kemény, sima felületen szétterül a láb, befelé fordul a sarok, ezért a csontok, izmok megfelelő tartásához jó cipőre van szükség.

Dr. Bender György ortopédsebész professzor, 5 szempontot javasol a gyerekcipő kiválasztásához:

1. **Kéregrész.** A legfontosabb, hogy hat éven aluli gyerekekre ne adjunk olyan papucsot, szandált, aminek hátul nincs kérgé. Az egészséges lábbelinek ugyanis az egyik feladata az, hogy egyenesen tartsa a sarkat. Ez megoldható úgy, hogy a cipő belső részén a sarok körülbelül fél centivel vastagabb, ez az úgynevezett „supináló” sarok. A másik lehetőség a sarokfogó, mely egyenes vagy kissé kifelé dőlő, s ezt egészíti ki az előre vezetett kéregrész.
2. **Középrész.** Kifejezetten káros a gyerekcipőbe eleve beépített lúdtalpbetét használata. Ez nem tévesztendő össze az úgynevezett lágyékbetéttel, mely a sarok és a bűtyökrész között ívelő, két végén támaszkodó, rugalmas híd. Ez ugyanis a beépített lúdtalpbetéttel ellentétben nem emeli a hosszboltozatot. (Ha emelné, akkor a hosszboltozatot tartó izomzat gyengülne, hiszen nem kellene „dolgoznia”.)
3. **Előrés.** Fontos, hogy a cipő orra kellő mozgásteret biztosítson a lábujjnak. A belső rész ennek érdekében legyen egyenes, kellően magas, és a cipő belső hossza másfél centiméterrel hosszabb, mint a gyerek lába.
4. **Talp.** Akkor jó, ha könnyű és hajlékony, nem csúszik a legkülönbébb felületeken sem. A vastag talpú, nehéz cipők talán tartósabbak, de balesetveszélyesek lehetnek.
5. **Alapanyag.** A gyerek lába erősen izzad, ezért ügyeljünk a természetes alapanyagokra! Mivel a talp műanyagból készül, különösen fontos, hogy a talpbélés és a belső borítás textil vagy valódi bőr legyen, a felsőrész pedig szintén valódi bőr, ideális esetben borjúbox vagy sevrő. Jól beválik a gerontex is, mely jól szellőző, ugyanakkor vízgőztaszító anyag.

Jó volna, ha az apró cipőknek nem csupán a hosszát, hanem szélességét is gyereink lábmérete alapján választhatnánk meg. Ehhez egyelőre valamelyik nyugati országba kell utaznunk vásárolni, mert hazai boltokban még a külföldi márkáknak is csak elvétve találhatjuk meg valamennyi méretváltozatát. (Egyébként a méretet jelző szám mellett kellene keresnünk azt a betűt, ami a szélességet jelöli: S = keskeny, M = közepes, W = széles). A megfelelő nagyság kiválasztásakor segítségünkre lehet a cipőboltokban a vevők rendelkezésére álló mérőkészülék. Soha ne vásároljunk cipőt próbálás nélkül!

például

GERINCES EMBEREKET NEVELJÜNK! - Beszélgetés a gyógytornászunkkal

Görbe hát, kiálló lapocka, később pedig gerincfájdalmak. Bodnár Ildikó (Ilda néni) gyógytornászt és kineziológust kérdezem a tartáshibákról.

Idén is nagyon vártunk. Nem vagy ismeretlen a szülők körében, hiszen tavaly tartottál egy nagyon jó előadást erről a témáról a tornaszobában. Aki eljött, annak hasznos tanácsokat is adtál.

Mondanál azért néhány szót magadról és a munkádról?

Makó és térségében dolgozom második éve gyógytestnevelőként, emellett természetgyógyászati ágként a kineziológiával foglalkozom. Ez szintén a test, az izom tudománya, ami magába foglalja a lélek feltérképezését is. TEST-SZELLEM-LÉLEK: hármas egységként jelenik meg életünkben. Ezek segítségével minden probléma kiszűrhető. A test gyógyításával a lélek is gyógyul, ami fordítva is igaz. Ezért fontos számomra, hogy a kisgyermek test fejlődése, tartása, járása, izomtónusa, mozgáskészsége harmóniában legyen. Így az életben is könnyebben indulnak, akadálytalanul lépdelhetnek a maguk kis társadalmi közegében, ami ha jól belegondolunk nehéz feladatokat ad nap mint nap szülőknek, gyerekeknek egyaránt.

Nem túlzás azt mondani, hogy egészségünk egyik alappillére a gerinc épségének megtartása, vagy helyreállítása.

Mi az oka, hogy a gyerekek nagy százalékának rossz a tartása?

Elég egyszerű megfogalmazni. A tartásgyengeség oka, az izomgyengeség. Az izomgyengeség oka, a mozgáshiány vagy elégtelenmozgás. Egyszerűen az erőt időben kell elkezdni gyűjteni. Ennek alapja pedig a szabadban való sok-sok mozgás, levegőzés. A gyerekek önfejlesztők, pontosan érzik, mire van szükségük, csak nekünk kellene számukra megteremteni a megfelelő környezetet. Kézen kell fogni őket, és irány a játék, a mozgás, az úszás, a kúszás, a mászás, a foci. A tévénézés legyen az utolsó helyen. Este persze az anyu, vagy apu által elmondott mese az elengedhetetlen.

Óvodánkban, mely korcsoporttal foglalkozol? Hogyan szűrted ki őket? Melyek voltak a leggyakrabban előforduló tartáshibák a gyerekek között?

-A gyerekek orvosi szűrővizsgálat után kerülnek hozzám. A leggyakrabban előforduló diagnózis általában a lúdtalp és a tartásgyengeség. Tapasztalatom szerint, az időben megkezdett tornával, ebben a korosztályban a leghatékonyabb a fejlesztés. Még nagyon jól formálhatóak adott testi kereteik között. Az alkati adottságokat megváltoztatni nem tudom, de a lehető legjobbat kihozni belőle igen. Ezért fontos már itt elkezdni.

Milyen rendszerességgel jársz? Elég ez az idő a fejlesztésre?

Hetente egyszer foglalkozom az ovisokkal 30 percet, ami persze nem elég. Szerencsére itt az óvodában egy remekül felszerelt tornaterem áll a rendelkezésemre. Azt tapasztalom, hogy itt az óvónők is komolyan veszik a rájuk bízott gyerekek mozgásfejlesztését, így valahol támogatjuk is egymás munkáját napi szinten.

Melyek a leggyakoribb hibák?

A lúdtalp, tartásgyengeség, hanyagtartás, gerincferdülés, valamint előfordul mellkasdeformitás.

Mit nevezünk lúdtalpnak? Körülbelül mikor alakul ki a lábboltozata a kisgyerekeknek?

Lúdtalp az, amikor a láb hosszirányú, vagy harántboltozata nem alakul ki. Lehet veleszületett, vagy szerzett is, többnyire túlsúly következményeként. Nyáron, fűvön mezítláb járás az egyik legjobb „terápiája”.

Tudom, a jó cipő nem olcsó, te mit javasolnál a szülőknek, milyen lábbelit válasszanak?

Nagyon fontos a jó cipő. Érdekes rá áldozni, mert a kisgyermek lába még kialakulatlan, ezért az a cipő, amelyik betétes és magas szárú, jól tartja a bokát. Véleményem szerint ebben az életkorban ez lenne a legmegfelelőbb. A bőr felsőrész jól szellőzik, viszont elég drága.

Mennyire találkozol súlyosabb esetekkel óvodáskorban? Mit tehet a szülő?

Mennyire fontos az étrend, a mozgás, illetve milyen mozgásformát ajánlasz ebben az életkorban (3-6 év)?

A veleszületett „hozott” sajátosságok mellett nagyban befolyásol a környezet. Az életmód, a szokások a családon belül meghatározóak. Fontos minden, amit a gyermek a környezetében érzékel, mert később ez szolgál számára alapul. Ez lesz a minta, amihez mindig visszatér. Értendő ez a táplálkozásra, az íz élményre, az életmódra, a napi rendre, szokásokra egyaránt. Egy egészséges, tiszta, rendezett környezetben felnövő kisgyermek természetes módon választhatja ki a számára a legmegfelelőbb dolgokat a „kínálatból”. Szívesen mozog, játszik, eszik, nem kell nögatni. Változatos étel „palettáról” válogathat: amin szerepel sok zöldségféle, gyümölcs, teljeskiőrlésű, rostban gazdag termékek, tej és tejtermékek. Ezek nagyon fontosak egy fejlődő kisgyerek szervezetének. A télen volt egy angliai iskolában James Oliver reformkonyhája, ahol az ízletes, változatos, mesterséges adaléktól-, és cukortól mentes koszt hatására, két hét után elkezdett megváltozni a gyermekek viselkedése. Nyugodtabbak lettek, könnyebben koncentráltak az órákon, céltudatosabban tanultak, „megszelídültek”. Összefüggés mutatkozik tehát, a bevitt tápanyag, a viselkedés, a tanulás, és a magatartás között. A túl sok édesség hiperaktivitást is kiválthat, vagy az ellenkezőjét, túlsúlyt és mozgáshiányt.

Mindenféle mozgásforma ajánlott 3-6 éves korban, amit a gyermek szívesen tesz. Megtaníthatóak úszni, kerékpározni, korcsolyázni, síelni. A szülő felelőssége abban rejlik, hogy bevezeti-e a gyermekét ezekbe a tevékenységekbe. A gyerekek óvodáskorban még utánzással tanulnak. Ha látják a nagyobb testvért, vagy szülőt, hogy szívesen mozog, ő is nagyobb lelkesedéssel fog neki ezek leutánozásába. Jót és rosszat egyaránt mintának vesz, és itt van nekünk szülőknek a legnagyobb felelősségünk!!!

SEGÍTSÉG A GERINCNEK

A szakemberek egyetértenek abban, hogy teljes mértékben el kell vetni a fájdalom enyhítésére vonatkozó javaslatokat, amelyeket a „régis iskola” képviselőjében huszonöt évvel ezelőtt a svéd Alf Anchemson fogalmazott meg. A porckorongra ható nyomást vizsgáló legújabb mérések szerint az ülés minden esetben jobb, mint az álló testhelyzet. A lezser elterpeszkedés pedig még egészségesebb, mert a porckorongra ható nyomás ebben a testhelyzetben a legkisebb.

A gerincpanaszok kialakulásának okairól is mást gondolnak, mint korábban: a túlzásba vitt fizikai munka, a sok emelés és az öröklődés helyett a stresszt, az egészségtelen táplálkozást és a monoton testhelyzetet tekintik a probléma forrásának. A gerincbetegségek új értelmezéséhez új terápia is tartozik, amely az egészséges táplálkozásra, az ülő-és fekvőbútorok helyes megválasztására és a mozgásra helyezi a hangsúlyt.

Teljes kiőrlésű kenyér, sok gyümölcs és zöldség, zsírszegény tejtermékek, tea, lágy pörkölésű kávé, sok hal és fehér hús fogyasztása javasolt. Ha sokat ülünk, használjunk szabályozható háttámlájú széket, és gyakran változtassunk a testhelyzetünkön. Aki sokáig áll, időről időre helyezze a testsúlyát egyik lábáról a másikra, és ha teheti, óránként sétáljon is egy keveset. A kényelmes, megfelelő rugózási cipő enyhíti a gerincre nehezedő terhelést. Alvás közben sokszor változtatunk testhelyzetünkön. A túl kemény vagy túl puha matrac akadályozza a természetes mozgást, ezért válasszunk rugalmas matracot.

És végül a legfontosabb: végezzünk naponta tíz percen keresztül nyújtó és erősítő gyakorlatokat.

Íme, három példa:

1. Emeljük fel a karunkat!

A másik kezünkkel fogjuk meg a könyökünk alatt, és húzzuk magunk felé. Mindkét karunkkal ötször végezzük el a gyakorlat!

2. Ülünk egyenesen!

A fejünket billentsük a karunkkal oldalra, eközben a vállunkat a másik oldalon eresszük le kissé!

3. Feküdjünk hanyatt!

Emeljük fel hajlítva egyik lábunkat, és a combunknál megfogva húzzuk magunk felé!

VELÜNK TÖRTÉNT

KIPP-KOPP KALAPÁCS, KICSI KOVÁCS MIT CSINÁLSZ?

Így kezdődik a szinte mindenki számára ismerős mondóka. No de ki az a kovács? És mivel patkolja lovat? És tulajdonképpen mi is az a patkó? Kérdezgették népi táncos óvodásaink. Természetesen a magyarázat kevés, tevékenységhez és közvetlen tapasztalatszerzéshez szoktatott gyermekeinknek. Látni is kellene. Badicsné Szikszai Zsuzsi (óvodánk népi tánc pedagógusa) felkutatta Kiszombor talán egyetlen kovácsát Tóth Istvánt, aki örömmel vállalta a felkérést, miszerint be kellene mutatni a lópatkó készítés ősi mesterségét a nagycsoportos gyerekeknek. Az élmény lenyűgöző volt. Láthattuk a kohót, az üllőt, a fújtatót és a vörösen izzó vasat, amely arra hajlik amerre a mester csak akarja. Hallhattuk az üllőn csilingelő kalapács ritmusos zenéjét, amely a mondókázást egyből kicsalta a gyerekekből. A „a lópatkó szerencsét hoz” mondta egy kisgyerek. Szerencsénk is volt azon a napon, mert mi még láthattuk ezt az igazán eltűnőnek látszó mesterséget.

Köszönjük Tóth István.

Benák Gabriella

BEKÖSZÖNTÖTT AZ ŐSZ A FERENCSZÁLLÁSI ÓVODÁBA IS!

Megkezdődött az új tanév a ferencszállási tagóvodában is. A gyerekek örömmel vették birtokukba a tiszta, otthonos kis óvodánkat, s nem győzték mesélni nyári élményeiket.

Az újonnan jött két kislány már otthonosan érezhette magát, hiszen az elmúlt tanévben és nyáron is rendszeresen elkísérhették nagyobb testvérüket, akár többször ott is maradhattak kis időre, így nekik már nem volt új a gyereksereg és az óvodai környezet.

A ferencszállási tagóvodában már hagyománya van az őszi tavaszi úszásoktatásnak. Most ősszel is -a szülők kérésére- megszerveztük és lebonyolítottuk a 4. évüket betöltött gyermekek számára az úszásoktatást, Szegedre a Tanuszodába.

Örömmel számolhatok be arról, hogy évről-évre sikeres ez a kezdeményezés, mert mire az óvodából kikerülnek a gyerekek, már szépen tempóznak a vízben, bátrak, hiszen elsajátították az úszás alapjait.

De azért az őszi témájú kis komplex foglalkozások sem maradhatnak el. Továbbra is gyűjtjük folyamatosan az „ősz kincseit”: a makkot, gesztenyét, csipkebogyót, diót, gyümölcsöket, zöldségféléket. A begyűjtött gyümölcsökből hetente 1-2 -szer gyümölcssalátát, a zöldségekből vitaminsalátákat készít közösen a csoport.

Nemrégén, a gyerekek nagy örömeire szilvalekvárt főztünk és még befőttet is raktunk el. Öröm volt nézni a sok buzgó kis csimotát, ahogy lelkesen mosták, magvazták, válogatták és kavarták a

lekvárnak valót, vagy üvegbe tették a keményebbeket. A nagy eseményről DVD felvétel is készült, amit a szülői értekezleten a szülők nagy érdeklődéssel és derűtségek közepette meg is néztek.

Többször kirándultunk már a közeli határba is, ahol kukoricát törtünk, terméseket gyűjtöttünk az őszi természetsarkunk bővítése céljából. Megfigyeljük a lóval, traktorral való szántást, a betakarítási munkálatokat, a mezei állatokat, az őszi folyamatos változásait.

Naponta száraz faleveleket söprünk, a legszebbjeit leprésszük, hogy később azokból képeket, nyomtatásokat készítsünk. A gesztenyéből, makkból, dióhéjakból, állatfigurákat, a csipkebogyóból, nyakláncok, füzérek készültek. Tervezzük, hogy az összegyűjtött szőlőből mustot készítünk közösen.

Egy-egy ilyen tevékenykedtetés, közös barkácsolás során, spontán „előkerülnek” a kis őszi versek, dalocskák, körjátékok, melyeket saját maguk kezdeményezik a gyerekek. Ilyenkor érzem, hogy milyen öröm velük dolgozni. Látom, hogy milyen sokat tanulnak a játékos tevékenységek kapcsán.

Hát így van ez minálunk, a ferencszállási óvodában.

Rutainé Matuszka Katalin
Tagóvoda vezető

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

- ✿ A „szegedi Boross László utcai óvoda gyermekeiért” alapítvány által kiírt „MOSOLY” pályázaton a Napraforgó nagycsoport I. helyezést ért el.
Díj: 15.000 Ft könyvvásárlási utalvány
- ✿ Kalózkaland - Környezetvédelmi pályázaton Pritt ajándécsomagot nyertek szintén a Napraforgó nagycsoportosok
Csoportvezető óvónők: Simor Gáborné és Szabó Zoltánné
- ✿ Tavaly a makói sportvetélkedőn, a nagycsoportos ovitornások elhozták az aranyérmet.
Felkészítőjük: Németh Angéla óvodapedagógus.

TERMÉSZET LESEN

ELKEZDHETJÜK A MADÁRETETÉST

Mindannyian láttunk már a téli hidegben eleség után kutató cinkét, rigót. Ne hagyjuk éhezni őket!

A fagyok beálltával elérkezett a madáretetés ideje.

Csábítsuk kertünkbe a kis tollasokat, akik télen is dallal hálálják meg a gondoskodást.

- ✿ Az etetést a fagyok beállta után kezdjük el, és a hideg idő végéig folyamatosan tegyünk eleséget az etetőbe.
- ✿ Olyan helyet válasszunk, ahol rendszeresen megfordulnak a madarak. Ha elkezdjük az etetést, ne változtassuk meg a helyszínt, mert a madarak a régi helyen fogják keresni az eleséget.
- ✿ A madáretető bármiből, akár műanyag flakonból is készülhet. A madárbarát kertben mégis a legjobb, ha természetes anyagból, fából van az etető. Egy szép darab nyáron is a kert díszé lehet. Ha nem akarunk barkácsolni, a fák természetes odvaiba, üregeibe is tehetünk eleséget, vagy választhatunk a barkácsboltok kész madáretetőiből.
- ✿ Az etető és az eleség mindig olyan helyre kerüljön, ahol nem érhetik el a ragadozók (macska, karvaly).

- ✧ Etetésre a legjobb a napraforgómag, ezt a legtöbb madár szereti. De az üzletekben kaphatunk pintyeleséget, búzát és faggyúgolyókat is, vagy kitehetünk félbetört diót. A fenyőrigók szívesen lakmároznak almákból, a feketerigók, vörösbegyek pedig örömmel látogatják a komposzt-dombot, és ha tehetik, a konyhai hulladékból is fogyasztanak.
- ✧ Soha ne etessük a madarakat sózott, fűszerezett szalonnával vagy kenyérrel!

Legyenek a mi kertjeink is madárbarát!

Madárbarát Kert mozgalmat indított a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület. Várják azoknak a jelentkezését, akik saját kertjükben vagy parkokban, ligetekben szeretnének tenni valamit a madarak védelmében. Tevékenységüket tanácsadó szakértők segítik, a résztvevőknek hírlevelet juttatnak el az aktuális tennivalókról, és egy tanúsító táblát is kapnak a kertjükbe.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a 06/40-200-401-es telefonszámon, a kert@mme.hu e-mail címen, a www.mme.hu című weblapon, valamint levélben, a 1121 Budapest, Költő u. 21 címen.

Madárkalács készítése

Olvasztott marhafaggyúba keverjünk napraforgómagot, dió és mogyoródarabokat (ha nincs más, a napraforgómag is elég hozzá).

Dermedés előtt tegyünk bele madzagot, amivel később fel tudjuk akasztani a faágra. A folyékony madárkalácsot ráönthetjük egy sűrű fenyő ágára is, ahol megdermed.

VÁLASZOLUNK ROVAT

- ***Első gyerekes anyuka*** vagyok. Már a baba tervezésekor tudatosan figyeltem a baráti körünk nevelési módszereit, mert a párommal elhatároztuk, hogy jó szülők leszünk, és tiszta szívű, becsületes utódot akarunk nevelni. Ezzel kapcsolatos a kérdésem is, hiszen mindmáig nem kaptam választ arra, hogy ***ki az igazán jó szülő: aki következetesen szigorú, határozottan tilt, vagy aki mindent megenged, csak hogy jó kapcsolata legyen a gyerekekkel?***

✧ ***A szeretetteljes szülő-gyermek kapcsolatban valóban könnyebb a nevelés.*** Sokan azt hiszik, hogy ha a gyermek minden kívánságát lesik, illetve kerülük az összezördüléseket, akkor kialakul az a pozitív légkör, amely segíti a kicsi érzelmi és gondolati életének formálását. Csak hogy ez tévedés! A gyermekek-annak ellenére, hogy utálják a tilalomfákat- igénylik a határozott vezetést, az útmutatást, és könnyebben viselik el az értelmes (!) házi szabályokat, mint a bizonytalanságot. Fontos azonban, hogy a szülő olyan példát mutasson, mint amilyenné nevelni szeretné kislányát vagy kisfiát, mert utódaink belső világát kora gyermekkortól elsősorban a látott, tapasztalt példa alakítja. Ezért arra kell törekedni, hogy ne legyen ellentét a szülői minta és az elvárások között!

- ***A gyermekem 3 éves és még mindig szopja az ujját. Ez nem baj?***

✧ Alig egy nemzedékkel ezelőtt a szülők minden tőlük telhetőt elkövettek, hogy leszoktassák kisgyermeküket az ujjszopásról. Manapság, az ujjszopást, ***normális feszültségoldó*** módszernek fogadják el. Akár közvetlenül a születés után is jelentkezhet, sőt már az anyaméhen belül is megfigyelték. Az első két év után, napközben ez a tevékenység egyre ritkább és azokra az időszakokra korlátozódik, amikor a gyermek fáradt, éhes vagy feszült. Tehát bölcs és megbízható szabály, hogy fogadjuk el az efféle feszültségoldó szokásokat, illetve csökkentsük azokat. Kínáljunk számukra különféle tevékenységeket, amivel figyelmüket elterelhetjük.

- ***A gyermekem már majdnem 5 éves, és még mindig elvárja, hogy én csináljak meg mindent helyette. Hogyan változtathatok ezen?***

☼ **Legyenek nagyobb elvárásai gyermekével szemben.** Valószínűleg megszokta, hogy csak ott áll és nem tesz semmit, ön majd előbb-utóbb befejezi helyette a feladatokat. Itt az ideje, hogy kicsit háttérbe húzódjon, ne tegyen meg mindent helyette. Bátorítsa arra, hogy vállaljon felelősséget önmagáért, a dolgaiért.

ŐK MONDTÁK

Két kislány összeveszttek egy övön:

- *Ez nem a tiéd!* - mondja az egyik, miközben próbálja megszerezni az övet.
- *Hát kié?* - kérdezi a másik.
- *Az ovijé!* - feleli az első, még mindig az öv egyik végébe kapaszkodva.
- *Oszt! Az ovi itt hagyta!* - vágta ki magát csodálkozó arccal emez.

Ebédhez terítenek a naposok. Az egyik asztalnál nagyon lassan halad a munka.

Óvónéni megkérdezi: - *Ki itt a napos?* -

Egy kislány válaszol: - *a csiga!* -

(Aznap valóban a csiga jelű kisfiú volt a napos.)

Egyik kisfiú reggel a dadusa kezébe adja az otthonról hozott kirakós játékot, és hozzá teszi:

„Úgy fogjál hozzá, hogy ezt ésszel kell játszani!”

A gyerekek egy rajzpályázatra készülnek, melynek fődíja egy kerékpár.

Rebeka már nyert egy pályázaton, fel is utaztak Budapestre, a díjátadásra.

Most is szeretne résztvenni, de nem jön az ihlet, csak kínlódik a papír fölött.

Végül halkán, beletörődve megjegyzi: *„Úgysem tudok biciklizni..!”*

Testséma vizsgálatot tartottunk a gyerekekkel. Lacika ügyesen mutogatta, hogy hol van a combja, a szemöldöke, ..stb.

Amikor a „cici” -hez értünk, ő nevetve megjegyezte: *„Apukám szerint ezzel szexelünk!”*

HOROSZKÓP

Gyermekünk sorsa a számok tükrében

Kíváncsi, csemetéje milyen esélyekkel indul az életben?

A régi görög módszerrel számolja ki, milyen jellemű és miben tehetséges a gyermeke vagy az unokája!

A számmisztika ősi tudományát régóta segítségül hívják az emberek. Tudni kell azonban, hogy valóban csupán segítségről, kiegészítő útmutatásról van szó, vagyis az így nyert ismeret nem eleve elrendelt parancs, amelyet mindenáron követni kell.

A jellem

Alakítsa át a számokká a gyermek vezeté- és keresztnévében lévő magánhangzókat a táblázat segítségével. Majd adja össze őket, és ha tíznél nagyobb lesz az eredmény, a két számjegyet is adja össze. Kivétel ez alól a 11-es amely az egyetlen értékelhető kétjegyű szám.

Példa: Nagy Enikő $1+5+9+6=2+1=3$

A tehetség

A rejtett tehetség is napvilágra hozható a tehetségszám kiszámításával. Alakítsa át számokká a gyermek vezeté-, keresz- és becenevét, majd adja össze az egészet, amíg egyszámjegyű lesz. Kivétel ismét a 11-es!

Példa: Nagy Enikő Maci

$$5+1+7+7+5+5+9+2+6+4+1+3+9=64=6+4=10=1+0=1$$

A számokhoz tartozó betűk:

1: a, j, s

2: b, k, t

3: c, l, u 4: d, m, v

5: e, n, w

6: f, o, ö, x

7: g, p, y 8: h, p, z

9: i, r

1: Jellemszám: A gyermek nem kedveli, ha nyilvánosan ölelgetik, tutujgatják, mert önállóságra, függetlenségre törekvő személy. Határozott egyéniség, aki nagyon jól elvan magában. Pontosan meg tudja fogalmazni, hogy mire van szüksége.

Tehetségszám: Tehetséges az életnek azon a területén, ahol az ötleteit a kezűgyességével kombinálhatja. Sok dicséretre van szüksége, ami a legerőteljesebb ösztönzést jelenti számára.

2: Jellemszám: A gyermek komolyabb, és többet tud az ovis vagy a sulis társainál, ami a veleszületett bölcsességének köszönhető. Ezért elsőként végez majd több tárgyban is a többiek között. Jó modorú és kedves személy, aki sokak támogatását élvezheti majd.

Tehetségszám: A gyermek tehetsége nem egyetlen területre korlátozódik, ezért jól tenné, ha egyszerre járatná zenei, rajz- és sportfoglalkozásra.

3: Jellemszám: A gyermek olyan, mint egy kis napsugár. Szívesen barátkoznak vele a többiek, tele van lelkesedéssel, és a lendülete magával ragad másokat. Azonban kevesebb kitartással rendelkezik, ezért fordulhat elő, hogy a pompás ötleteit nem mindig tudja megvalósítani.

Tehetségszám: A fényképezés, a filmezés, a művészet és a kémia az, amelyben a gyermeke igazán jeleskedhet.

4: Jellemszám: Rendszerető, precíz gyerekekről van szó, akinek erős a kritikai érzéke. Mindenről megvan a véleménye, és örül a szabályoknak, mert ezek segítségével pontosan tudja, hogy hol vannak a határok, és kinek mit, mennyit szabad.

Tehetségszám: Kiváló matematikai képességekkel rendelkezik a gyermeke, és a számítógép használatában is sokkal jobb eredményt mutathat fel, mint ön.

5: Jellemszám: A gyermek amint elkezd beszélni, szeretné önnel megvitatni a dolgokat. Tökéletesen látja az érem mindkét oldalát. Nagyon fontos, hogy engedje őt szabadon dönteni, aminek az első lépése, hogy reggel engedi őt választani, melyik ruhába bújjon.

Tehetségszám: A gyermek igazi nyelvtelenség, amit érdemes korán fejleszteni úgy, hogy idegen nyelvű mesekönyvet vásárol, vagy ilyen filmre kapcsol a tévében.

6: Jellemszám: A gyermek azok közé tartozik, akik vita esetén inkább a barátokhoz fordulnak, és náluk keresnek vigaszt. Ennek az az oka, hogy mély kapcsolat fűzi a közvetlen rokonsághoz vagy azokhoz, akikkel együtt él, és semmiképpen sem szeretné őket megbántani.

Tehetségszám: Kitartó, céltudatos gyerekekről van szó, aki a szellemi sportokban (mint a sakk) mutat nem mindennapi képességeket. Ennek köszönhetően a logikája is fantasztikus.

7: Jellemszám: Erős, öntudatos személyiség, akit nagyon nehéz befolyásolni. Ami a szívéen, az a száján, és ennek megfelelően ő is nagyra értékeli az őszinteséget. Fejleszteni kell a gyermek humorát, és meg kell mutatni neki, hogy az élet nem csupán a feladatok teljesítéséből áll.

Tehetségszám: Az olvasás, az írás terén mutat kiváló képességeket. A többiekénél korábban megtanulhat beszélni, olvasni, és nagyon jó fogalmazásokat írhat az iskolában.

8: Jellemszám: Intelligens, érzékeny és könnyen befolyásolható egyénről van szó, akinek irányításra, határozott útmutatásra van szüksége. A gyermek hajlamos az önzésre, ami az anyagi beállítottság számlájára írható. Meg kell tanítani neki, hogy a pénz mire való, és mit jelent az önzetlenség, hogyan adjon, vagy legyen segítségére másoknak.

Tehetségszám: Zenei képességei kiválóak, nem csak az énekhangja pompás, hanem a különböző hangszereket is fantasztikus tehetséggel szólaltatja meg. Akár nagy művész is lehet belőle.

9: Jellemszám: Már az oviban segít másoknak felöltözni, olyan erős a felelősségtudata. Rendkívüli a helyzetfelismerő képessége is, pillanatok alatt átlátja a legbonyolultabb szituációkat, és nagyon jó a memóriája. Amit egyszer megtanult, arra idősebb korában is biztosan emlékezni fog.

Tehetségszám: A sportban nyújthat nem mindennapi teljesítményt, de nem a csapatjátékokban, hanem az egyéni sportokban, mert igen szuverén személyiség.

11: Jellemszám: Az egyetlen kétjegyű szám. Ha ezt a számot kapta végeredményül, az ön csemetéje érzékenyebb és sérülékenyebb, mint a többség. Bátorításra és rengeteg szeretetre van szüksége. Ezzel megakadályozhatja, hogy a legnagyobb lelkesedésből a legmélyebb kedvtelenségbe essen.

Tehetségszám: A természettudományokhoz olyan érzéke van, mint keveseknek a gyerekek közül. Rendkívüliek a megérzései, amelyekre még a felnőtteknek is érdemes hagyatkozniuk.

KISÜTÖTTÜK

KÓKUSZOS, CSOKIS KEKSZ

Hozzávalók: 25 dkg háztartási keksz,
1 dl feketekávé,
2 cl rum,
10 dkg margarin,
10 dkg porcukor,
2 evőkanál kakaó,
1 marék kókuszreszelék,

-A cukrot, margarint, kakaót, frissen főzött kávé és rumot tálban oldódásig keverjük.

-Hozzáadjuk az apróra tört kekszet, és fakanállal összeforgatjuk.

-Egy nagyobb darab alufólia közepére, egy szélesebb sávban kókuszreszeléket szórunk, majd a masszát rúd alakban ráhalmozzuk.

-A tetejét és az oldalát is megszórjuk kókuszreszelékkel, és az egészet betekerjük szorosan az alufóliával.

-Lehetőleg egy egész napra hűtőbe tesszük. Tálalás előtt felszeleteljük.

GYERMEK SAROK

ZELK ZOLTÁN MESÉJE: MIKULÁS BÁCSI CSIZMÁJA

A hófehér, szikrázó országúton, ami az eget összeköti a földdel, s ami fölött úgy szálldosnak a csillagok, mint a falevelek, egy nagyon öreg, jóságos arcú bácsi haladt lefelé. Az út két szélén álldogáló, hólepte fák összesúgtak mögötte: -Viszi már a jó öreg Mikulás a sok ajándékot!

Mert bizony ő volt az, a jó gyerekek öreg barátja, aki akkorákat lépdel csizmáiban, hogy egyetlen éjszaka bejárja a világ összes városait és falvait. S akinek puttonyából sohasem fog ki az édesség, jut abból minden jó gyerek cipőjébe.

Most alig lépett hárm-at-négyet, már lent volt a földön, és körül nézett, hogy melyik ablakban talál gyerekcipőt. Ahogy nézdegélt, észrevette, hogy valaki alszik az utcai padon. Odament hát hozzá, hogy megnézzé, ki lehet az a szegény, aki ilyen hideg téli éjszakán, az utcán húzza meg magát. Egészen fölője hajolt, és bizony majdnem elsírta magát a jóságos öreg. Megismerte az alvót. Sok, sok évvel ezelőtt cukrot és csokoládét vitt neki, s másnap még az égbe is fölhallatszott, ahogy nevetett örömeiben. De ez már régen volt, azóta felnőtt ember lett kis barátjából, s íme, most itt fekszik a hideg, decemberi éjszakában.

Nem sokáig gondolkodott Mikulás bácsi, levette puttonyát, és megtöltötte az alvó zsebeit csokoládéval és mogyoróval. Aztán piros köpenyét is ráterítette, hogy ne fázzon, s mikor észrevette, hogy milyen rosszak a cipői, levette mérföldjáró csizmáit, és ráhúzta a szegény ember lábára. Azután szomorúan és mezítláb ment tovább, hogy elvigye ajándékait a gyerekeknek. S amíg a jó öreg Mikulás vándorolt a messzi városokban, az alvó ember álmodni kezdett a piros köpeny alatt. Azt álmodta, hogy ismét gyermek lett, puha paplan alatt alszik, s cipői cukorral telerakva ott állnak az ablakban. S míg álmodott, az útszéli, kopár fák fölője hajlottak, s megvédték a szélről, a csillagok pedig egészen fölője szálltak, és simogatva melegítették az arcát.

-Álmodj csak, álmodj!- susogták a fák, zizegték a csillagok. S ő álmodott. Álmában elmúlt az éjszaka, szép világos reggel lett, s annyi cukor és csokoládé került elő cipőiből, hogy az asztalt is telerakhatta vele. Milyen boldog volt álmában, istenem, milyen boldog! A fák és a csillagok is mondogatták egymásnak:

– Csak föl ne ébredjen, míg ki nem tavaszodik...

De véget ért az álom, és véget ért az éjszaka, s a szegény ember csodálkozva látta magán a köpenyt és a csizmát. S mikor a zsebébe nyúlt, azt hitte, a tündérek játszanak vele, azok töltötték meg ennyi jóval a zsebeit. Hát még mekkora lett csodálkozása, amikor a cukor és a mogyoró mind pénzzé változott zsebeiben. Csengő aranypénz lett valamennyiből, s most már vehetett házat, ruhát magának, s olyan lett az élete, mint gyerekkorában. Mikulás bácsi boldogan hallgatta a nevetést. S a tündérek hiába kérdezték a jó öreget, miért jött vissza mezítláb a földről. Mikulás bácsi nem felelt, csak szelíden belemosolygott hófehér szakállába.

HAPCIMANÓ

Hogy ki a Hapcimanó?

Pirinyó kicsi emberke a Hapcimanó, kajla lábú, ráncos képű, vörös orrú. Fekete malaclopóban jár, a fekete malaclopón van egy nagy, lötyögős csuklya, azt a nagy, lötyögős csuklyát legtöbbször annyira a fejére húzza a Hapcimanó, hogy az arcából csak az a nagy vörös orra kukucskál ki, hanem az aztán messzire fénylik, akár az érett paprika.

Hogy hol van a Hapcimanó?

A Hapcimanó legszívesebben a nyirkos ereszcatornákban kuporog, fönt a házak legtetetjén. Onnan kukucskál le az utcára. Mert az arca ugyan kicsike, hanem a két apró szeme olyan jó, hogy a sasé se jobb annál.

Amikor azután esik az eső, s az utca csupa pocsolya, a rakoncátlan lurkók meg addig tapicskálnak a pocsolyában, amíg meg nem vizesedik a lábuk, akkor a Hapcimanó lemászik a csatornán, villámgyorsan és alig-alig észrevehetően belecsíp az orrukba, aztán másnap valamennyi lurkó náthás.

- Hapci! - tüsszent akkor a sok haszontalan. Vagy:

- Pciha! - némelyik úgy, hogy:

- Há-ápp-csihi!

Hanem ez bizony nem nevetni való, mert ilyenkor folyton-folyvást orrot kell fújni és a többi gyerekkel játszani meg éppenséggel tilos. Néha még egész nap az ágyban is kell maradni annak, aki náthás, ez pedig igen-igen keserves dolog.

A Hapcimanó különben azt is ugyancsak lesi, hogy betakaróznak-e szépen a gyerekek este az ágyacskájukban, főleg télen. Őrizkedjete hát nagyon a manótól, s ha valaha az utcán játszotok, és kezdtek fájni, mert elhűl a lábatok, akkor gyorsan, gyorsan futkározzatok egyet. Mert a Hapcimanó résen van ugyan, hanem a lába, az olyan kurta és olyan kajla, hogy azt a gyereket, aki gyorsan elszalad előle, sohanapján se éri utol.

NAGY FRANCISKA: A CINKEHÁZIKÓ

Zsófiék készítettek egy madáretetőt és egy cinkeodút, s mindkettőt felszerelték a prэшáz mögött álló mandulafára. Az etetőt egész télen látogatták a hegyoldal cinegái, de az odúba nem költözött be senki. Hiába mázolta szép zöldre Zsófi, az odú még április végén is gazdátlanul árválkodott. Valamelyik nagyobb madár megkísérelt ugyan bejutni a szűk nyíláson, de a kétcentis fenyődeszkával nem boldogult.

- Majd ki veri a szemüket ez a gyönyörű odú, miért nem költöznek bele? - kesergett Zsófi
- Mi baja lehet az odúnak? - töprengett a mamája is- Szakszerűen csináltuk, rőpnyílása akkora, hogy a cinke átbújhasson rajta, de a veréb ne, a macskák sem érhetik el, a bejárata pedig délkeletre néz. Vajon miért nem tetszik a cinkéknek?

Zsófi arca egyszer csak felragyogott, és nagyot kiáltott:

- Tudom már! Nem tudják, hogy üres a házikó, és bele lehet költözni! Írjuk ki nekik!

A mamája kételkedve csóválta a fejét, de Zsófi tovább erősködött.

- Na jó, kiírjuk- sóhajtotta megadóan a mamája. Kihozta a létrát, és a mandulafához támasztotta. Zsófi előkereste a legszebb citromsárga színes ceruzáját:

- Ezzel írd, ne krétával, azt lemossa az eső!

Édesanyja felment a létrán, s a citromsárga színessel az odú bejárata alá írta:

SZOBA KIADÓ!

Sok munka akadt a kertben, alig győzték elvégezni a kurta hétvégeken, amikor elszabadultak a városból. Megfeledkeztek az odúról. Befejezték a szőlő metszését, elvetették az uborkát, babot, céklát, kapáltak, gyomláltak, virágzás után megpermetezték a gyümölcsfákat, előkészítették a virágágyásokat, kiültették a dália gumókat, s a prэшázban, pincében megrendezték a nagytakarítást. Négyszer is fordultak a város és az Öreghegy között, amikor egy szombaton Zsófi izgatottan rohant elő a prэшáz mögül:

- Elolvasták és beköltöztek! - kiabálta boldogan.
- Ki olvasott el és mit? - nézett rá értetlenül a mamája.
- Hát a madarak a kiírást! Láttam egyet ki - beröpül az odúból! Fiókáik is vannak! Csipog az egész odú! Gyere gyorsan, nézd meg őket!- hadarta Zsófi, és elvágtatott.

A prэшáz sarkánál megállt, majd óvatosan lopakodott tovább, az odú felé.

- Úgy szeretném látni őket! - sóvárgott Zsófi. Édesanyja ekkor már mellette állt.
- Csi-csirr-csirr! - hallatszott valahonnan egy madár veszélyt jelző hangja, s abban a pillanatban csend lett az odúban. Csőrében bogárral, ágról ágra reppenve egy barnás tollú, apró madár közelítgette az odút. Gyanakvó tekintettel méregette Zsófiékat, aztán az odú nyílására szállt és bebújt a házikóba.

- Mégis veréb költözött bele? - kérdezte megütközve Zsófi.

Édesanyja megcsóválta a fejét: -Nem veréb, hanem barátcinke

- De hiszen nem sárga a mellénye!
- Csak a színcinkének meg a kékcinkének sárga a mellénye. A barátcinke verébszínű, de fekete sapkája van. Figyeld meg mindjárt előbújik!

A barátcinke kirepcent az odúból, s egy pillanatra megmutatta Zsófinak szép fekete sapkáját, aztán eltűnt a sűrű bozótban.

A fiókáik újból sipákolni kezdtek, de nyomban befogták a csőrüket, mihelyt meghallották a közeledő cinkemama csendre intő hangját.

- Csuda szófogadóak! - dicsérte őket Zsófi.
- Kis buták még, nem tudják, mennyi veszedelem leskelődik rájuk, és állandóan jár a szájuk. Az odúból nem láthatnak minket, ezért jelzi anyjuk a veszélyt - mondta Zsófi mamája.
- Látod milyen jó, hogy ráírtuk!- bökött az ujjával Zsófi az odúra. - Úgy örülök, hogy kiscinkéink vannak! Majd én vigyázok rájuk!

Zsófi kihordta a játékait a mandulafa alá, és ezen a hétvégén alig mozdult el a cinkeházikó közeléből. A mandulafára szálló szajkókat, s a hegyen kóborló Berci cicát is elkergette a közelből. Nehezen vált meg a cinkéktől, és türelmetlenül várta a következő hétvégét. Amikor megérkezett az Öreghegyre, Zsófi azonnal az odúhoz szaladt. Lihegve állt meg a mandulafa alatt és hallgatózott. Az odúban csend volt. Zsófi már-már rosszat sejtett, amikor egy kapálózó rovarral a csőrében megérkezett az öreg cinke és eltűnt az odúban. A fiókáik lelkesedő sipákolással fogadták, s amikor elrepült, elégedetten csipogtak tovább.

- Alig bújtatok ki a tojásból máris engem ijesztgettek! - mondta Zsófi durcásan, mire néma csend lett az odúban. Zsófi meghökkent, aztán megértette, hogy a kiscinkék a gyanús neszekre már elhallgatnak. Zsófi többször is próbára tette őket. Bármilyen óvatosan lopakodott a közelükbe, mihelyt valami apró zajt keltett, az odú azonnal elnémult.

Így a harmadik hétvégén Zsófi nem is csodálkozott, hogy az odúban csend fogadja. A fűrészbakra ült, és csendben várta, hogy a cinkék megszólaljanak. De öt perc múlva is néma maradt az odú, és Zsófi újabb hosszú várakozás után észrevette, hogy a cinkemama sem látható a közelben. Egy héttel korábban ennyi idő alatt hatszor- nyolcszor is felbukkant, csőrében az ennivalóval. Zsófi egyre nagyobb aggodalommal kuporgott a fűrészbak tetején. Sejtette már, hogy hiába várakozik. Szemét elfutotta a könny, felugrott, és sírva beszaladt az édesanyjához.

- Nem mozdulnak az odúban a kiscinkék! A mamájuk sem eteti őket!

- Baj érte a cinkéket? - ijedezett Zsófi édesanyja. -Megnézzük most rögtön, hogy mi történt?

Létrát támasztott a mandulafához, és felkapaszkodott az odúhoz. Leemelte a kampóról és felnyitotta a tetejét.

- Ne sírj Zsófi, nincs semmi baj! Kirepültek. Felnőttek, kitollasodtak, és elrepültek az odúból. Már nem a mamájuk eteti őket, saját maguk bogarásznak ott a bozótosban. Nézd csak! Ott röpdösnek a birsfa mögött. Talán ők azok! - mutatott Zsófi mamája a sűrű kökénybokron csittegő cinkékre.

- Ilyen gyorsan megnőnek a kismadarak? - szipogta Zsófi.

- Az öreg cinke még egy fészekalja fiókát kikölt és felnevel a nyáron. Kitakarítjuk az odút, jó?

Zsófi hüppögött, aztán megvigasztalódva segítette a mamájának rendbe tenni az odút.

A régi fészket kidobták és elégették, majd alaposan kisúrolták a kis házikót. Zsófi legszebb citromsárga ceruzájával újból ráírták, hogy szoba kiadó, aztán visszaakasztották a régi helyére. A takaros cinkeházikó hívogatóan himbálózott a mandulafa ágán. Bejárata délkeletre nézett, s a kóbor macskák, fészekrabló szajkók, szarkák nem férközhettek a közelébe.

ERDEI KALÁCS

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy, kerek erdő. A nagy, kerek erdőben lakott egy vén-öreg nagyapó. Majdnem olyan öreg, mint az erdő. Öreg nagyapónak volt egy kicsi, kíváncsi unokája.

Nagyapó reggel kihajtotta az erdőre a teheneket: a fehérét, a feketét meg a tarkát, estére meg hazahajtotta őket.

A kis unoka olyankor már leste-várta nagyapót, s ha meghallotta a tehenek kolompját, kiszaladt a szélső fáig. Messzebbre nem merészkedett, mert félt az erdei vadaktól.

-Jó estét, nagyapókám!- kiáltotta a kis unoka, mikor meglátta nagyapót a tehenekkel.

-Jó estét, kis unokám!- felelte nagyapó, és megcsókolta a kis unokát.

-Hol jártál, nagyapókám?- kérdezte a kis unoka, és kivette az ostort a nagyapó kezéből.

-Én a Réz-erdőben- felelte a nagyapó.

-Kivel találkoztál ott a Réz-erdőben?- kérdezte a kis unoka.

-Az erdei mókuskával!- felelte nagyapó.

-Mit mondott neked az erdei mókuska?

-Azt mondta, hogy: "Itt ez a mogyoró, tedd a tarisznyádba, vidd el a kis unokádnak!"

Azzal nagyapó kivett a tarisznyából egy szem mogyorót, és a kis unokának adta.

Másnap megint kihajtotta nagyapó a teheneket, estére meg szépen hazahajtotta őket. A kis unoka ott várta őt a szélső fánál, és már messziről kiáltotta:

-Jó estét, nagyapókám!

-Jó estét, kis unokám!

-Hol jártál ma, nagyapókám?

-Az Ezüst-erdőben, drága kis unokám.

-Kivel találkoztál az Ezüst-erdőben?

-Egy tarka szarkával.

-Mit mondott a tarka szarka- nevetett a kis unoka, mert azt hitte, hogy ez valami tréfa.

-Azt mondta a tarka szarka: „Itt ez a toll, tedd a kalapod mellé, vidd el a kis unokádnak!”

Kihúzott egy tarka tollat a kalapja mellől, és oda adta a kis unokának.

Reggel megint kihajította a teheneket nagyapó, este szépen hazahajította őket. Várta őt a kis unoka a szélső fánál, és messziről kiáltotta:

-Jó estét, nagyapókám!

-Jó estét, kis unokám!

-Hol jártál ma, nagyapókám?

-Az Arany-erdőben, drága kis unokám!

-Kivel találkoztál az Arany-erdőben?

-Jaj, azt ne is kérdezd, mert én bizony egy nagy, loncsos medvével találkoztam!

-Mit mondott a loncsos medve?

-Azt mondta, hogy: „Brumma-brumm. Mit keresel te az én erdőmben?”

A kis unoka összecsapta két kis kezét csodálkozva.

-És te mit feleltél neki?

-Én? Ijedtemben azt se, hogy: vaskalap! Elkezdtem szaladni, ahogy csak vitt az a két öreg lábam.

-És a medve mit csinált?

-A medve meg utánam. Fújt, csörtetett a nagy tányértalpával, és egyre csak azt bömbölte: „Sárgarépa, mogyoró! Hová szaladsz nagyapó?”

-És te néki mit feleltél?

-Tiszán innét, Dunán túl, csak ne bánts on medve úr!”

-És aztán mi történt? Utolért a medve?

-Hát majdhogynem utolért. Az volt a szerencsém, hogy ott folyt a kis patak, ő meg sajnálta besározni a vadonatúj bocskorát. Leült egy nagy kőre, s míg a bocskorát fűzőgette, egérutat nyertem.

-És megmenekültél, édes nagyapókám?

-Hát csak szép sorjában, drága kis unokám! Szaladtam, szaladtam, hát egyszer csak mit láttam? Nem egyebet, mint egy kidőlt-bedőlt kemencét.

-Miféle kemencét?

-Hát csak olyan erdei kemencét. A loncsos medve felesége épp akkor dugta be a lapátot, hogy kiszedje a pirosra sült kalácsocskát.

-És mit mondott a loncsos medve felesége?

-Megijedt, mikor meglátott, és elkezdett szépen kérni: „Sárgarépa, mogyoró, ne bánts engem, nagyapó!”

-És te néki mit feleltél?

-„Adjon nékem friss kalácsot, nem bántom az asszonyságot!”

-És adott-e, nagyapókám?

Nagyapó belenyúlt a tarisznyába, elővette az erdei kalácsot, és odaadta a kis unokájának. Volt nagy öröm! Mert ilyet még nem evett a kis unoka! Erdei kalácsot!

Bele is harapott, meg se várta, míg hazaér.

-Hogy ízlik az erdei kalács? - kérdezte nagyapó. -Jó volt-e az erdei kalácska?

-Jó bizony! - felelte a kis unoka. -Szakasztott olyan, mintha a mi nagyanyókánk sütötte volna!

SZABADIDŐ

A mesemondás remek lehetőség arra, hogy gyermek és szülő egymásra találjon, örüljön egymásnak. A gyermek szempontjából kivételes alkalom arra, hogy a szüleit megfigyelhesse, és közelebb kerüljön hozzájuk. A szülőknél pedig módot nyújt, hogy maguk is átéljék a csodákat a gyermekkel, és a tekintélyüket a sutba dobva foglalkozzanak vele. A mesemondás, már önmagában is lebilincselő, egyszerűen azért, mert mind a gyerek, mind a szülő számára élvezet közös örömből foglalja a beszédet, a figyelmet, az együttléte.

Színes, igényes, változatos mesekönyv ajánlásokat, kedvező áron meg lehet tekinteni a Delfin csoportban, Bábelné Miskolczy Zsuzsánál és Csóti Jánosné Zsuzsinál.